Cena 1 zł.

Ilustrowany Przegląd Filatelistyczny

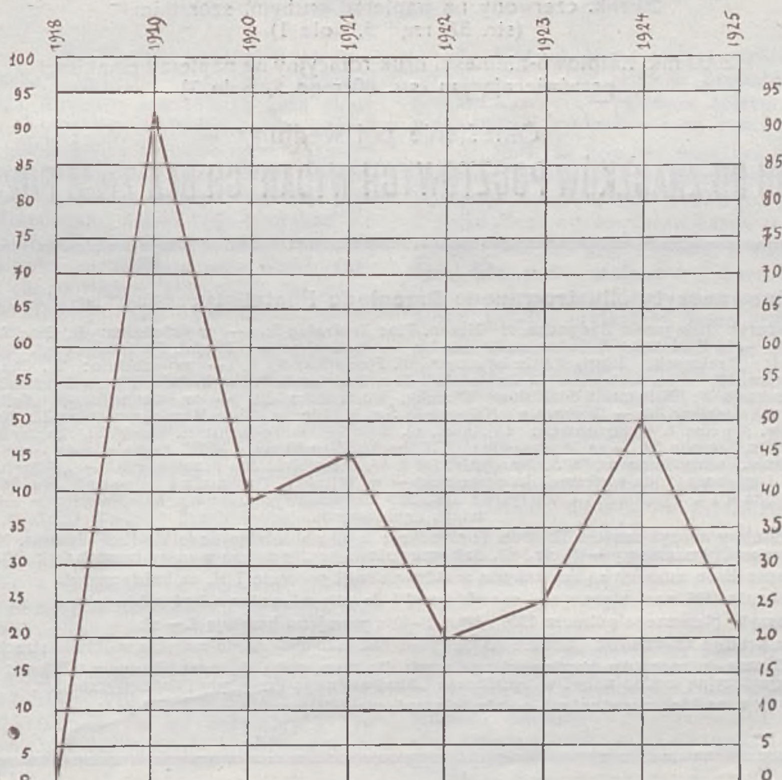

Numer 7. LIPIEC 1926 r. Rok II.

Djagram

znaczków wydanych przez b. Ministerstwo Poczt i Telegr. oraz Gł. Dyr. Pocztową od 1 stycznia 1919 do 1 marca 1925.

Opracował Inż. Jerzy Krzyżanowski

TREŚĆ TEGO NUMERU:

OPRÓCZ TEGO BARDZO ZAJMUJĄCE DZIAŁY:

Wskazówki Praktyczne — Bibljografja — Rozmaitości — Kącik Humoryst. — Nowości.

BEZPŁATNE DODATKI:

1) Jak przewożono pocztę polską w dawnych czasach (arkusz 10).
2) „Philpress" Międzynarodowy Organ Ogłoszeniowy Nr. 7/8.

Bezpłatne premjum dla P. T. Prenumeratorów!

Znaczki opłaty wyd. przez Min. Poczt i Telegr.

10 mk. na papierze gładkim format 28×22 mm.
(str. 36 rząd 2, pole 1)

20 mk. czerwony na papierze grubym, szorstkim
(str. 37, rząd 5, pole 1)

2000 mk. fiolotowo-niebieski druk rotacyjny na papierze cienkim przeświecającym (str. 40 rząd 5, pole 2).

Określenie pól według

ALBUMU DO ZNACZKÓW POCZTOWYCH WYDANYCH DLA ZIEM POLSKICH

Pojedyncze zeszyty „Ilustrowanego Przeglądu Filatelistycznego" są do nabycia:

w Bydgoszczy: Księgarnia Bydgoska, N. Gieryn, Plac Teatralny 3; — **w Gdańsku**: R. Czarliński, Töpfergasse 9; — **w Kielcach:** S Grünspan Rynek 18; — **w Krakowie:** „Świat Filatelistyczny", Plac WW. Świętych 1; „Krakowskie Biuro Filatelistyczne" ul. Florjańska 9/I p. — **w Lublinie:** W. Cholewiński, Krak. Przedm. 38; — **we Lwowie:** L. Dubieński i Ska, Kościuszki 1; **w Łodzi**: „Unua Esperantista Filatelejo", Andrzeja 4; Księgarnia Stanisława Olczaka, Wólczańska 139, — **w Poznaniu**: W. Kołtunowicz, Aleje Marcinkowskiego 14; — Drukarnia i Księgarnia Św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22; Księgarnia Szkolna Św. Marcina 1, **w Sosnowcu:** I. Dippel, ul. Orla 24; **w Toruniu**: H. Kamiński, Żeglarska 29; — Justus Wallis, Szeroka 34; — **w Warszawie**: J. Babecki, Ś-to Krzyska 44, Z. Englert, Ś-to Krzyska 36, — A. Pachoński, ulica Jasna nr, 16 J. Mozdyniewicz & W, Strzelbicki Śto-Krzyska 11/11 — „Polonja" Mazowiecka 10 i we wszystkich większych księgarniach: — **w Wilnie:** Drukarnia i Księgarnia Św. Wojciecha, Dominikańska 4 i w agenturach towarzystwa **„Ruch"** na węzłowych stacjach kolejowych i w miejscowościach kąpielowych.

Niniejszy zeszyt zawiera 12 stron (z okładką); a jako bezpłatne dodatki: 1. „Philpress". Międzynarodowy Organ Ogłoszeniowy — (8 str.) 2. Jak przewożono pocztę polską w dawn. czasach (ark. 10).

Poprzednie numery są do nabycia w Administracji po cenie 1 zł. za każdy zeszyt.

Rocznik 1925 wraz z premjami znaczkowemi i dodatkami można nabyć w Administracji za cenę 6 zł.

Zeszyty pierwszego półrocza 1926 r. (nr. 1—6) z premjami kosztują 5.— zł.

Wszystkie premje znaczkowe dodane do zeszytów rocznika 1925 są do nabycia w Administracji za 1 zł.

Albumy do znaczków pocztowych wydanych dla ziem polskich, oraz albumy z kartkami czystemi z siatką orjentacyjną można nabyć w agenturach „Ilustrowanego Przeglądu Filatelistycznego".

Przy wszelkich zapytaniach należy dołączyć znaczek pocztowy na odpowiedź.

ILUSTROWANY PRZEGLĄD FILATELISTYCZNY

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM FILATELISTYKI

OFICJALNY ORGAN POLSKIEGO TOW. FILATELISTÓW W WARSZAWIE

OFICJALNY ORGAN ZWIĄZKU FILATELISTÓW W TORUNIU

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: TORUŃ - SKRYTKA POCZTOWA 54

PRZEDRUK WSZELKICH ARTYKUŁÓW I REPRODUKCJA KLISZ ZASTRZEŻONE

PRENUMERATA PÓŁROCZNA (6 zeszytów) ZŁ. 5.—
PRENUMERATA KWARTALNA (3 zeszyty) ZŁ. 2.75
DLA ZAGRANICY: - - - - szwajcarskich FR 5.—

WSZELKIE WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ DO
P. K. O. W WARSZAWIE NA KONTO NR. 160.076
HENRYKA KAMIŃSKIEGO - TORUŃ

DODATKI: 1) „Philpress" nr. 7/8
2) Jak przewożono pocztę polską w dawn. czasach (ark. 10)

NR. 7 | TORUŃ, LIPIEC 1926 R. | ROK II

WŁODZIMIEZR POLAŃSKI.

Osobliwości rosyjskich znaczków przedwojennych z lat 1857 — 1914.

(Ciąg dalszy)

II. Farba.

Poszczególne znaczki rosyjskie jednego i tego samego wydania przechodzą całą skalę odcieni barw; wystarczy wspomnieć tu o znaczku 5 kop. z 1866, który przechodzi, począwszy od barwy **jasno-niebieskiej**, przez liczne **odcienie lila** i dochodzi aż do **całkiem ciemnej, prawie czarno-fioletowej.** Mimo tego jednakże nie znamy w znaczkach rosyjskich błędów kolorów „Farbenfehldrucke" w ścisłem tego słowa znaczeniu, gdyż nie możemy zaliczyć do tej kategorji znaczka 20 kop. typu 1859 roku, ząbkowanego 14½ : 15, na papierze ze znakiem wodnym „2", lub bez niego, w barwach odmiennych, jak normalne — **zielona i fioletowa.** Nie jest również błędami kolorów cała serja znaczków wykonanych w późniejszych czasach z klisz znaczka 5-cio kop. 1866 i 7-mio kop. z 1879 roku, jednak w różnych kolorach odpowiadających wszystkim znaczkom następnego wydania z 1883 roku: 5-cio kop. — pomarańczowy, ciemno-zielony, karminowy, ciemno-lila i niebieski; 7-mio kop. niebieski z owalem zielonym i brunatny z owalem żółtym. Wszystkie wymienione odmiany są to **próby kolorów** „Farbenessays" i nie mają nic wspólnego z błędnodrukami.

Należy jednak wspomnieć, że w zbiorze swoim posiadaliśmy kilka znaczków, których kolory o tyle różniły się od normalnych, że można je poniekąd zaliczyć do osobliwości — a mianowicie:

1. 1866, 1 kop., papier prążkowany pionowo, z tłem w kolorze **brunatnym**, zamiast pomarańczowym względnie żółtym, w parce ⊞ nieużywanej z nienaruszoną gumą oryginalną.

2. 1899, 10 kop. na papierze prążkowanym poziomo, **kolor bardzo jasno-niebieski,** zamiast zwykłego jasnego, lub ciemnego, (posiadaliśmy 2 pojedyńcze egzemplarze kasowane).

3. 1909, 25 kop. zielony, z siatką kredową, owal lila; kolor **zielony** był bardzo **jasny** (blady) z odcieniem nieco żółtawym, w czworoblоku ⊟ z nietkniętą gumą oryginalną.

Zwracamy wreszcie uwagę, że spotykane egzemplarze różnych emisyj, posiadające zupełnie odmienne kolory, jak odpowiedni znaczek normalny, są przeważnie produktami zmian chemicznych, wykonanych celem wprowadzenia w błąd niedoświadczonych zbieraczy. Jako przykład przytaczamy: 35 kop., ciemno-lila, owal zielony, na którym pierwszy kolor przerobiono na **niebieski**; 1 rub. z owalem środkowym w kolorze **blado-cytrynowym**, zamiast pomarańczowego, i t. p.

III. Papier.

Błędy w papierze są nieliczne, co wyjaśnia ta okoliczność, że papier wytwarzano w fabryce rządowej i dlatego też był on przeważnie jednego gatunku.

Jednakże mimo tego znamy następujące okazy:

1. 1858, 10 kop. brunatny, owal niebieski, ząbk. $14^1/_2$: 15, na papierze **bez znaku wodnego, w postaci cyfry „1"**.
2. 1879, 7 kop. szary, owal różowy, wydrukowany na papierze ze **znakami wodnemi, przedstawiającemi małe sześcio-kąty**, którego używano wówczas do druku znaczków stemplowych. Znaczki na tym odmiennym papierze ukazały się na listach wysyłanych z Permu. Do dzisiejszego dnia odnaleziono ich tylko **kilka egzemplarzy i stanowią pierwszorzędną rzadkość!**
3. 1883, 7 kop. niebieski, trąbki bez strzałek, na **papierze zwykłym**, t. j. **bez wodnego znaku** (linje faliste) **ani też prążkowania**. Okaz ten znajdował się w naszym zbiorze, w jednym — skasowanym egzemplarzu. Papier tego znaczka, oprócz braku wodnych znaków, ma charakter zupełnie odmienny, niż zwykle używany; jest on więcej szorski i ujawnia przy spojrzeniu pod światło małe przezroczyste punkty, regularnie rozsiane.
4. 1884, $3^1/_2$ rub. trąbki bez strzałek, czarny i szary, na papierze z **prążkami poziomemi, zamiast pionowych**. Znaczek ten jest wielką rzadkością, znaną zaledwie w kilku egzemplarzach, zarówno nieużywanych, jak też skasowanych. Należy wystrzegać się falsyfikatów, sfabrykowanych ze znaczków następnej emisji, drukowanej na papierze prążkowanym poziomo. W znaczkach takich fałszerz wytrawił trąbki ze strzałkami, znajdujące się pod orłem w szarym owalu i wdrukował na nowo same tylko trąbki bez strzałek, usuwając ślady swej manipulacji przy pomocy odpowiedniej farby. Falsyfikaty takie można jednakże łatwo rozpoznać, biorąc pod uwagę różnice w wykonaniu znaczka $3^1/_2$ rublowego z 1884 roku i następnych wydań z 1889/90 roku, uwydatniające się w kształcie orła wytłaczanego, jak też w ozdobach szerokiej ramki kwadratowej. W ramce tej zachodzi różnica w krzyżujących się częściach narożnych figurek przypominających nieco literę „H". Znaczki należące do wydania 1884 roku mają nieco ostrzejsze zazębienia w miejscu skrzyżowania, w porównaniu z wydaniem późniejszem. (Widocznie tylko w powiększeniu). Zresztą i farba, której używano w tych dwóch wydaniach, wykazuje różnicę w odcieniu.
5. 1889/04, 1 rub. brunatny, owal pomarańczowy, na papierze zwyczajnym, nie posiadającym żadnych znaków wodnych. (Kohl Briefmarken-Handbuch 1915, str. 1134).
6. 1909, znaczki różnych wartości, na papierze bez siatki kredowej na całej powierzchni znaczka lub jego części. Znane są prawie wszystkie wartości tego wydania w pojedyńczych egzemplarzach, parkach i większych blokach, nieużywane oraz kasowane. Spotykamy również egzemplarze, które, nie posiadając wspomnianej siatki kredowej, wykazują **wodny znak w postaci szerokiej ramki** ozdobnej, ciągnącej się wzdłuż całego rzędu znaczków. Znak ten posiadały arkusze oryginalne tego wydania na swoim **brzegu** i wrazie nieprawidłowego przesunięcia arkusza pod prasą drukarską, cały rząd znaczków mógł odbić się na brzegu z tym właśnie znakiem wodnym, co wyjaśnia jego istnienie na niektórych wartościach opisywanego wydania.

IV. Guma.

Guma była prawie we wszystkich wydaniach rosyjskich znaczków pocztowych jednego typu. Tylko pierwsze wydania wykazywały dwa jej rodzaje: gumę białą i gumę o odcieniu lekko brunatnym.

Do błędów w gumowaniu można byłoby zaliczyć znaczek 15 kop. z roku 1904, na papierze prążkowanym pionowo, **wydrukowany na stronie gumowanej,** o czem wspomnieliśmy już wyżej. (Patrz część I — Druk).

Jako błąd w gumowaniu w pełnem tego słowa znaczeniu przytaczamy:

1913 r. Wydanie jubileuszowe, 2 kop. zielony, **niegumowany.** Cały taki arkusz nie posiadający zupełnie gumy nabyliśmy w r. 1914 przy okienku na głównej poczcie w Warszawie. Arkusz ten nie budził żadnych wątpliwości, gdyż wypukłości rysunku na odwrotnej stronie były zachowane z całą dokładnością, co wykluczało wszelkie przypuszczenia o późniejszem usunięciu gumy w ten lub inny sposób.

V. Ząbkowanie.

Błędy i osobliwości spotykane w tej części składowej rosyjskich znaczków pocztowych można podzielić na następujące grupy:

a) ***Znaczki omyłkowo nieząbkowane ze wszystkich stron**, czyli arkusze, które nie przeszły przez maszynę perforacyjną.*

Tu należy odróżnić znaczki pocztowe, które przedostawszy się w ten lub inny sposób w stanie nieząbkowanym do okienka, były użyte na ówczesnej korespondencji narówni z normalnemi, obiegowemi znaczkami ząbkowanemi, od tych, które stanowiły t. zw. pierwsze odbitki danego wydania i pochodzą z próbnych arkuszy z „Ekspedycji przygotowania papierów państwowych". Te próbne odbitki były przeważnie opatrzone nadrukiem:

„ОБРАЗЕЦЪ" (Próba)

składającym się z dużych czerwonych (rzadko czarnych) liter; zwykle jedna litera pokrywała 4 znaczki. Niekiedy napis ten był wykonany zapomocą dziurkowania liter, zamiast druku i istnieje w dwóch wymiarach: albo po jednej literze na każdym znaczku, lub też, jak poprzednio, na 4 znaczkach. Znane są jednak również próbne odbitki, które nie posiadają wcale takich przedruków, ani ich części, a różnią się od odpowiednich oryginałów jedynie tem, że są nieząbkowane.

Podając poniżej znaczki różnych emisyj, spotykane bez ząbkowania, podkreślamy linją te, które znamy skasowane na listach obiegowych, przesłanych prawidłowo pocztą.

1. 1866 1 kop. czarny i żółty papier prążkow. poziomo
2. 1866 3 kop. czarny i zielony " " "
3. 1866 5 kop. czarny i lila " " "
4. 1866 10 kop. brun., owal nieb. " " "
5. 1875 2 kop. czarny i czerwony " " "
6. 1875 8 kop. szary, owal różow. " " " fig. 15
7. 1879 7 kop. szary, owal różow. " " "
8. 1883 1 kop. żółty trąbki bez s'rzałek, fig. 16
9. 1883 2 kop. zielony " " fig. 17
10. 1883 3 kop. karminowy " " " fig. 18
11. 1883 5 kop. ciemno - lila " " " fig. 19
12. 1883 7 kop. niebieski " " " fig. 20
13. 1889 2 kop. zielony trąbki ze strzałkami papier prążkowany poziomo fig. 21
14. 1889 5 kop. ciemno-lila " " "
15. 1889 7 kop. niebieski " " "
16. 1889 14 kop. niebieski owal różowy " " "
17. 1902 7 kop. niebieski " " pionowo
18. 1909 7 kop. jasno-niebieski[1]) z siatką kredową fig. 22
19. 1913 7 kop. ciemno-brunatny wydanie jubileuszowe.

N-ry 6, 8—12, 13, 15—19 posiadamy w naszym zbiorze, a n-ry 1—5, 7, 14 wymienia „Kohl Briefmarken Handbuch" 1915 — stron 1131, 1132, 1135.

[1]) Znaczek ten, nieząbkowany, był znany już przed wojną światową, gdyż w roku 1913 nabyliśmy blok narożny z 4-ch sztuk nieużywany. Nie jest więc właściwe zaliczanie tego znaczka do późniejszego wojennego wydania tych znaczków nieząbkowanych.

15 16 17 18 19 20

21

22

INŻ. JERZY KRZYŻANOWSKI.

Nieco statystyki o znaczkach polskich.

Nadruki są najgorszą chorobą, jakby robakiem, toczącym zdrowy organizm znaczków. Ze wszystkich państw europejskich jedynie Anglja okazała się najodpowiedniejszą na tę chorobę. Najsłabszą jest Turcja (nic dziwnego — południe, gorąco). Włoski miesięcznik „Corriere Filatelico" zbadał tę chorobę według katalogu Yverta za rok 1924 w zastosowaniu tylko do rzeczywistych znaczków pocztowych. Niżej podana tabelka wykazuje: w pierwszej kolumnie ilość wydanych znaczków, w drugiej — ilość nadruków, w trzeciej — procentowy stosunek drugich do pierwszych.

1. Wielka Brytanja	158	2	1.25 %
2. Hiszpanja	279	5	1.79
3. Serbja	143	3	2.09
4. Niemcy	243	9	3.70
5. Rumunja	294	11	3.74
6. Holandja	110	5	4.53
7. Szwajcarja	199	12	6.03

8. Francja	173	12	6.93%
9. Norwegja	97	7	7.21
10. Luksemburg	144	17	11.80
11. Austrja	312	42	13.46
12. San Marino	86	14	16.27
13. Belgja	204	34	16.66
14. Rosja	195	34	17.43
15. Portugalja	275	58	21.09
16. Bułgarja	172	37	21.51
17. Włochy	125	28	22.40
18. Czarnogóra	111	27	24.32
19. Danja	145	38	26.20
20. Monako	64	17	26 20
21. Bawarja	214	83	38.78
22. Węgry	327	103	38.85
23. Grecja	344	148	43 05
24. Turcja	674	461	68.39

Polska od czasu odzyskania niepodległości wydała do dnia 1 marca 1925 roku:
b. Ministerstwo Poczty i Gen. Dyr. Poczt. 292 zn. 69 nadr. 23,6% (typów nie uwzględniono)
Przedrukowano znaczków przez:
„ „ b. Dyr. Warszawską, pozostałych po okupantach 15
„ „ przez b. Dyr. Poznańską 7
„ „ przez b. Dyr. Krakowską i Lubelską 50
„ „ samorzutnie przez różne urzędy b. Kongresówki, Małopolski, władze wojskowe i samorządowe 475

W liczbach tych nie uwzględniono znaczków lokalnych, wydanych przez władze okupacyjne na terenie Polski, jak nprz. Zawiercia, Sosnowca oraz wszystkich znaczków dopłaty, wydanych prowizorycznie w celach czysto spekulacyjnych na terenie b. Małopolski.

Razem wydano przez b. Ministerstwo Poczty i Gen. Dyr. Poczt. typów . . . 32
z nich z portretami 6
wszystkich wartości . . . 75
z przedr. nowej wartości . . . 15
w tem na cele dobroczynne . . . 20
znaczków pamiątkowych bez nadruku . 21
Suma wszystkich wartości zn. wyd. przez b. M. P. i Tel. w walucie markowej 7.247.772.04 mk
Suma wszystkich wartości zn. wyd. przez b. M. P. i Tel. w walucie koronowej 14.20 koron.
Suma wszystkich wartości zn. wyd. przez b. M. P. i Tel. Gen. Dyr. Poczt. w walucie złotowej . . . . . 13.11 zł. p

Wymiary znaczków wydanych przez b. Min. Poczty i Gen. Dyr. Poczty: $22\frac{1}{2} \times 28$, $19\frac{1}{2} \times 33\frac{1}{2}$, $19\frac{1}{2} \times 26$, 21×25, $17\frac{1}{2} \times 21{,}35 \times 19$, $27 \times 21\frac{1}{2}$, $25 \times 21\frac{1}{2}$, 28×22, 26×21, 22×28, $26 \times 20\frac{1}{2}$, $17\frac{1}{2} \times 17\frac{1}{2}$, $17 \times 21\frac{1}{2}$, 19×24, $25\frac{1}{2} \times 16\frac{1}{2}$, $27 \times 22\frac{1}{2}$, $20\frac{1}{2} \times 25{,}19 \times 23\frac{1}{2}$. m/m.

Djagram

znaczków wydanych przez b. Ministerstwo Poczt i Telegr. oraz Gł. Dyr. Pocztową za czas od 1. 1. 1919 do 1. 3. 1925.

Razem wydano znaczków 292.

(Znaczków prowizorycznych pozostałych po okupantach, nie wliczono — patrz djagram na okładce).

WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE

Jak uniknąć zwijania się znaczków niestemplowanych. Wiadomo, że znaczki ulegają zwinięciu się pod wpływem ciepła, które z nich wyciąga zawartość wody. Dzieje się to tylko ze znaczkami leżącemi wolno podczas dłuższej pracy filatelistycznej. Toteż filatelista staje wobec pytania, jak temu przeciwdziałać? W pierwszym rzędzie starać się należy o dostateczną wilgoć powietrza (przez ustawienie naczyń z wodą na piecach i t. d.). Środek ten wprawdzie jest skuteczny, bo zapobiega zwinięcie się znaczków, jednak z drugiej strony powoduje zlepienie się znaczków.

Najlepiej wobec tego pracować w pokoju chłodnym, a jeżeli i to jest niemożliwe, to na płycie marmurowej, która — jak wiadomo — zawsze jest chłodną.

Dlaczego umieszcza się linje na marginesach arkuszów znaczkowych? Główna przyczyna jest dwojaka: Pierwsza i zasadnicza jest czysto techniczną. Mianowicie przy drukowaniu znaczków największą rolę odrywają klisze, krańcowe, gdyż na nich spoczywa całe ciśnienie wywołane naciskiem maszyny drukarskiej. Aby więc klisze znaczków krańcowych uchronić przed wczesnem zniszczeniem, umieszcza się na marginesach klisze dodatkowe, przedstawiające podłużne (względnie poprzeczne) linje, które całe ciśnienie biorą na siebie, oszczędzając przez to klisze znaczkowe. Drugą przyczyną jest ochrona przed falsyfikatami, któreby można wykonywać na tym właśnie papierze marginesowym, gdyby on nie był przedrukowany (linjami). Dlatego też niektóre państwa wydają arkusze znaczków bez marginesów, albo też — jak to w ostatnich latach robi państwowa drukarnia austrjacka — usuwają marginesy przed wypuszczeniem w obieg.

Jak rozróżnić przy pierwszem wydaniu znaczków austrjackich papier ręczny od maszynowego? Papier ręczny posiada strukturę nieregularną w przeciwieństwie do papieru maszynowego, u którego ona jest równomierną. Różnicę tę najlepiej można zauważyć trzymając znaczek pod światło. Przy stemplowanych znaczkach służy jeszcze za dowód różnicy i to, że powierzchnia papieru ręcznego jest szorstka, papieru maszynowego natomiast gładka. O gatunku papieru rozstrzyga ponadto data kasownika pocztowego, gdyż papier maszynowy może nosić kasowniki dopiero od końca roku 1854-tego, a ostatecznie ewentualnie i znak wodny, który pojawia się tylko na papierze ręcznym.

Dodatek (Dział ogłoszeń) Ilustrowanego Przeglądu Filatelistycznego.

MIĘDZYNARODOWY ORGAN OGŁOSZEŃ FILATELISTYCZNYCH. INTERNATIONAL — STAMP TRADE PAPER. —

PHILPRESS

ORGANE INTERN. D'INSERTIONS PHILATÉLIQUES. INTERNATION. POSTWERTZEICHEN OFFERTENBLATT.

Wychodzi co miesiąc. Published monthly. Paraît chaque mois. Erscheint jeden Monat.
Abbonnement annuel fr. suisse 1.50. — — Jahres-Bezugspreis 1.25 M. — — Subscription: 25 cts. USA per annum.

CENY OGŁOSZEŃ: 1/1 str. 60.—, 1/2 str. 32.—, 1/3 str. 22.— zł.
ADVERTISEMENTS: 1/4 p. 18.—, 1/6 p. 12.—, 1/8 p. 10 fr. swiss
PRIX D'INSERTIONS: 1/12 p. 7.—, 1/16 p. 5.50 frs. suisses
ANZEIGENPREISE: 1/24 S. 4.—, 1/32 S. 3.— Schweizefrank.

Płatne z góry — **Paiement d'avance**

OGŁOSZENIA DROBNE: . . . . 8 groszy za wyraz
SMALL ADVERTISEMENTS: . . . 1 c. USA per word
PETITES ANNONCES: . . . . . 5 centimes par mot
KLEINER ANZEIGER: . . . . . 4 Pfennig pro Wort

Cash with order — **Vorauszahlung**

Nr. 7/8 | TORUŃ (Poland), Sierpień — August 1926. | Rok II.

Już teraz

przyjmujemy zamówienia na nowe katalogi

ZUMSTEIN ◆ MICHEL
IVERT-Tellier ◆ SENF

1 9 2 7

które ukażą się już wkrótce.

KATALOGI powyższe dostarczać będziemy po cenach oryginalnych

Dom Filatelistyczno - Wydawniczy
HENRYK KAMIŃSKI, TORUŃ.

Po cenach oryginaln.

dostarczamy:

Pachońskiego Katalog Znaczków Pocztowych Polski i Litwy Środk.
Cena 4. złote + porto 65, gr.

Podręcznik Polskich Znaczków Pocztowych
opracowany
przez Komisję Katalogową Polskiego Towarzystwa Filatelistów w Warszawie
Cena z przesyłką 10. zł.

Dom Filatelistyczno - Wydawniczy
HENRYK KAMIŃSKI
Ul. Szczytna 12. **Toruń** Skrytka poczt. 54.
Konto P. K. O. Warszawa nr. 160,076.

KAMIŃSKIEGO

ALBUMY i PRZYBORY FILATELISTYCZNE

POLECA

DOM FILATELISTYCZNY A. PACHOŃSKI
WARSZAWA, Jasna 16.

Najlepsze wybory

dobrych znaczków bez złożenia jakichkolwiek kaucyj i na długoterminowy kredyt wysyłamy. Warunki na żądanie franko.

Lepsze znaczki

kupujemy i zamieniamy. Przesyłki lub dokładne oferty (dołączyć znaczek na odpowiedź). Sprzedajemy zbiór 500 pocztówek z znaczkiem po stronie widoku (śliczne okazy z całego świata) najwięcej dającemu.

Międzynarodowe Towarzystwo Filatelistów „POLONIA"

Poznań 3. Skrytka pocztowa 1007.

„MERKURY"

MIĘDZYNARODOWA UNJA ZAMIANY I KORESPONDENCJI

ZAŁOŻONA W 1923 ROKU

ADRES CENTRALI: WŁADYSŁAW NOWAK, WOLBROM WOJEWÓDZTWO KIELECKIE

Składka roczna dla Polski zł. 4.— **dla innych krajów:** niem. mk. 4.—, austr. szyl. 5.—, szw. kor. 4.—, hol. gld. 2.—, szw. fr. 4.—, fr. fr. 20.—, belg. fr. 20.—, włoskich l. 20.—, czesk. kor. 20.—, duńsk. i norw. kor. 4.—.

Organ Unji wychodzi jako bezpłatny dodatek do „Kurjera Filatelistycznego". Lwów — i jest wysyłany regularnie wszystkim członkom Unji.

Warunki przyjęcia: Należy podać dokładny adres, wielkość i rodzaj zbioru, życzenia zamiany, podstawę zamiany, oraz języki jakiemi się włada.

Członkowie otrzymują bezpłatnie: 1. Legitymację. 2. 6 razy rocznie organ Unji „Merkury", zawierający spis Członków wraz z ich życzeniami, 3. 6 razy rocznie „Kurjer Filatelistyczny", najstarsze pismo filatelistyczne wychodzące w Polsce, zawierające wiele korzystnych wiadomości z działu fil. nowości filatelist. i odszerny dział ogłoszeń. 4. Jednorazowe umieszczenie nazwiska i życzań zamiany w „Międzynarodowym Spisie Zbieraczy", który wyjdzie w 3-im kwartale bieżącego roku staraniem naszej Unji.

Członkowie, którzy życzą sobie otrzymywać wszystkie numery K. F. powinni nadesłać nadprogramowo 1 zł na koszt prenumeraty (1 mk, 1 sch, 1 szw. fr, 5 fr fr i t. d.).

Przy wszelkich zapytaniach należy dołączyć znaczek na odpowiedź. Zgłoszenia nadesłane bez składki nie będą uwzględniane. Składkę wraz z zgłoszeniem należy nadesłać listem poleconym pod powyżej podanym adresem.

„MERKUR"

Internationale Tausch- und Korrespondenz-Vereinigung

Gegründet 1923.

Adresse der Zentrale: WLADISLAUS NOWAK, WOLBROM (Polen)

Jahresbeitrag für Polen: Zł. 4,— **für alle anderen Länder:** G. M. 4.—, öst. Sch. 5.—, schwed. Kr. 4.—, hfl. 2.—, schw. Fr. 4.—, franz. Fr 20.—, belg. Fr. 20.—, ital. Lire 20.—, Kr. 20.—, dän. und norweg. Kr. 4.—

Das Bundesorgan erscheint als Gratisbeilage der Zeitschrift „Kurjer Filatelistyczny" in Lwów (Lemberg) und wird allen Bundesmitgliedern regelmässig zugeschickt.

Aufnahmebedingungen: Es ist anzugeben: die genaue Adresse, Grösse und Art der Sammlung, Tauschwünsche, Tauschbasis, sowie die Sprachen, die Sie beherrschen.

Mitglieder erhalten kostenlos: 1) eine Mitgliedskarte, 2) sechsmal jährlich das Bundesorgan der Union „Merkur", das ein Mitgliederverzeichnis mit Tauschwünschen enthält, 3) sechsmal jährlich den „Kurjer Filatelistyczny", die älteste in Polen erscheinende philatelistische Zeitschrift, welche viele Nachrichten aus dem Gebiete der Philatelie, philatelistische Neuheiten und einen reichen Inseratenteil enthält, 4) einmalige Aufnahme Ihrer Adresse nebst Tauschwünschen im **„Internationalen Sammler-Verzeichnis"** das im 3-ten Vierteljahr dieses Jahres durch unsere Vereinigung herausgegeben werden wird.

Diejenigen Mitglieder, die alle Nummern des „Kurjer Filatelistyczny" erhalten wünschen, wollen ausserdem 1.— Zł., (1.— G. M.; 1.— öst. Sch.; 5.— Ffr., u. s. w.) als Abonnementsbeitrag einsenden.

Bei allen Anfragen sind Briefmarken für Rückporto beizufügen.

Anmeldungen ohne Einsendung des Beitrages können nicht berücksichtigt werden. — Der Beitrag nebst Anmeldung ist im Einschreibebrief an die oben angegebene Adresse zu senden.

CENY AMATORSKIE

płacimy za ładne egzemplarze znaczka polsko-rosyjskiego z roku 1860. Płacimy powyżej cen rynkowych.

DOM FILATELISTYCZNO-WYDAWNICZY

Henryk Kamiński, Toruń

Ulica Szczytna 12 — Skrytka pocztowa 54

5000 Mitglieder

zählt der Sammler-Weltbund „WEKO" in allen Weltteilen. Reichhaltige Bundeszeitschrift, Rundsendeverkehre, Rechtschutz, Mahnleitung. Verlangen Sie Mitgliederliste, vom Sammler-Weltbund „WEKO", Endorf, Oberbayern.

Danzig-Memel

nach meiner Preisliste

Gustav Freywald, Zoppot (Danzig)

Irish Free State.

All issues in stock at reasonable prices, including errors and, controls. Approvals against reference. Price List Free.

R. King, 2. Seymour Street, Lisburn, Ulster.

Fiume

Marken kauft und verkauft man am besten bei

Edmondo Granitz, Fiume.

M. H. Weber

Stamp Dealer and Importer

Can supply you with all Novelties of Europe on favourable terms. Also many Choice of old Issues

Mont St. Guibert, Belgium

The Easiest and Cheapest Way to the British Stamp Market is through „Harris Publications"

THEY DOMINATE PHILATELIC PUBLICITY

FOR SENIORS

"The Philatelic Magazine"

Estab. 1911 Edited by Albert H. Harris

The leading and largest stamp newspaper in the British Emire. Average 40 pages per issue. Published every two weeks. By post, 7/6 (Doll. 1.80) per an. Advertisements: £4 (Doll. 20.00) per page, or 6/- (Doll. 1.50) per inch. Send 4d. (8c.) for specimen copy.

Le plus grand et le plus important journal philatélique de l'Empire Brittanique. Chaque numéro compris environ 40 pages. Publié tous les 14 jours. Abonnement 50 francs par an. Annonces: 600frs. le page entier, ou 30 francs le "inch" (25×70mm.). Numéro specimen 3 frs.

FOR JUNIORS

"The Junior Stamp Magazine"

Estab 1926 Edited by G. R. Kelly

The only stamp journal for juniors. Full of simple articles all boys and girls can understand. The best medium for low priced stamps, packets and sets. Monthly, 2/6 (60c.) per an. Advertisements: 40/- (Doll. 10.00) a page, or 3/- (72c.) per inch. Specimen 2½d. (5c).

Le seul journal philatélique pour les amateurs élémentaires. Plein d'arricles compris par la jeunesse. Le meilleur journal pour les timbres de moyen valeur, pacquets et séries. Mensuel, 20 francs par an. Annonces: 300 francs le page entier, ou 15 francs le "inch" (25×50mm.). Numéro specimen 2 francs.

FOR DEALERS POUR MARCHANS

"The Philatelic Trader"

Estab. 1899 Founded by William Lewthwaite

Caters for all who deal in stamps. The leading and oldest medium for wholesale business. Each issue contains a large range of wholesale offers from all parts of the world — a true index to market prices. By subscription only, 1/6 (36c.). Advertisements: 40/- (Doll. 10.00) per page, or 3/- (72c.) per inch. Specimen against postage, 1½d. (3c.).

Pour tous qui font commerce en timbres-poste. Le plus vieux journal pour commerce en gros. Chaque numéro contien un grand variété des offres de tous quartiers du monde—un guide veritable au cours du marché. Envoyé au marchands seulement contre abonnement nominal de 15 francs par an. Numéro specim 2 frs. Annonces: 300 frs. le page entier, ou 20 francs le "inch" (25×50mm.).

ADDRESS:

HARRIS PUBLICATIONS LTD., *WIDSOR HOUSE*

46 Victoria Street — LONDON, England

Remittances may be made in Bank Notes of any country. — We do not deal in stamps.
Paiement en billets de banque de tous pays. Nous ne sommes pas marchands de timbres-poste.

UNGARN KILOWARE
Originalpackung der Postverwaltung
5 kg Mk. 9,50 franko
Helbig & Co., Györ (Ungarn)

Przy zapytaniach

kierowanych do firm, które się u nas ogłaszają, należy dołączać znaczki pocztowe na odpowiedź, gdyż w przeciwnym razie na otrzymanie odpowiedzi liczyć **nie można**.

Eine hübsche Briefmarken-Neuheit

erhalten Sie als Abonnent des Phil. Vereinsblattes mit jeder Nummer

gratis.

Wer wirklich Briefmarkensammler sein will, muss dieses interessante Fachblatt lesen. Nur ein Hinweis: Nr. 4 brachte allen Abonnenten die Bulg. 50 Kathedrale, — heute ist sie vom Schalter **zurückgezogen** und **verbrannt!** Bezugspreis im Halbjahr M. 2.— Probenummer mit hübscher Gratisbeilage gegen 20 Pfennig in Marken.

Philatelistisches Vereinsblatt - München
St. Annastr. 5/II

Kennen Sie schon
das prachtvolle
Permanent-Spezialalbum
für die Briefmarken Polens?

Schraubenheftung.
Preis 2 Dollar u. Porto.
Philatelistischer Verlag H. Kamiński, Toruń (Polen)

Najstarszy Magazyn Filatelistyczny
firma chrześcijańska egz. od 1885 r.

ZYGMUNT ENGLERT

w Warszawie, Ś-to Krzyska № 36.

Kupuje — sprzedaje — zamienia
znaczki pocztowe całego świata.

POLECA WIELKI WYBÓR ZNACZKÓW EUROPEJSKICH I ZAMORSKICH.

Przyjmuje całe zbiory do komisowej sprzedaży uskutecznia szacowanie oraz ekspertyzę.

Wszelkie zlecenia na podstawie katalogów Gibbonsa i Michla.

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO
zakupu polskich, zagranicznych i zamorskich znaczków pocztowych do zbiorów.
Zamiana znaczków pocztowych!
Wysyłam wybory
dla zbieraczy i do sklepów w komis za nadesłaniem kaucji lub za podaniem referencyj.
Przy zapytaniach należy załączyć znaczek pocztowy na odpowiedź.

J. Czerwonobroda,
Ś-to Krzyska 6., Warszawa Konto PKO. 2029.

KOLEKCJA ZNACZKÓW:
wartości 35,— zł za tylko 5,75 zł
„ 100,— zł „ „ 15,75 zł
i porto, za zaliczką lub pieniądze z góry
wysyła **Jan Witkowski, Toruń**
Mickiewicza 52 II p.
Referencja i Redakcja „Ilustrowanego Przegl. Filatelistycznego".

KRAKOWIANKĘ
czekoladę wyborną mleczną poleca
Fabryka A. Piasecki S. A. Kraków

Przechowywano również listy pod siedzeniami i dywanami, pod ceratą na podłodze, wpuszczano je w długie rurki latarń wagonowych w których mieściły się świece wraz ze sprężynami, zasuwano je w szpary w drzwiach, przeznaczone do opuszczania okien; dalej umieszczano przesyłki pod parowozem i tendrem, pod węglem, w buforach wagonów odpowiednio do tego przystosowanych i w puszkach do przewożenia pieniędzy, kursujących z każdej stacji do Warszawy. Wreszcie, przesyłano taką korespondencję również wprost przez urzędników jadących w wagonach pocztowych, którzy na listach tych dopiero na stacji granicznej wyciskali stemple i zakartowywali je. Postępowano tak przez ostrożność, ażeby urzędnik pocztowy wrazie rewizji miał łatwe wytłumaczenie gdyby taki list otwarto i zawartość jego wykryto, że został on bardzo niedawno wrzucony, tak iż niezdołano go jeszcze ostemplować i zakartować; ponadto zginąłby wszelki ślad, gdzie, kiedy i kto list ten urzędnikowi doręczył.

Korespondencję nadchodzącą do Warszawy wyżej opisanemi sposobami pozostawiano w ukryciu i dopiero w nocy, kiedy wagony odstawiano do remiz, lub też następnego dnia, przy oczyszczaniu wagonów, przesyłki te wyjmowano*).

Jak widać z powyżej przytoczonych szczegółów oraz innych jeszcze wyjaśnień uczestników powstania, dotyczących charakterystyki personelu kolejowego i pocztowego,**) koleje Warszawsko-Wiedeńska i Warszawsko-Bydgoska oddały sprawie narodowej tysiączne usługi; personel tych linij przewoził częstokroć, czasem nawet zupełnie bezpłatnie, nietylko pojedyńcze osoby, ale całe dziesiątki obywateli, ukrywających się przed władzami rosyjskiemi i nie posiadających paszportów. Ponadto przewożono papiery, paczki, pakiety, niejednokrotnie bardzo dużych rozmiarów, przesyłano depesze szyfrowane, a nawet przewożono niewielkie partje broni. Początkowo nie istniała na kolejach oddzielna organizacja powstańcza, a żądania Rządu Narodowego i podlegających mu Władz Wojewódzkich były wykonywane przez osoby pośredniczące (Ruprecht i Stanisław Olszańscy, bracia Marczewscy); dopiero w czerwcu 1863 r., na wniosek Olszańskiego, postanowił Rząd Narodowy wykorzystać w pełni usługi sprzyjających sprawie powstania urzędników kolejowych, nakładając na nich odpowiednie obowiązki. Projekt tej organizacji stworzyli sami urzędnicy. Obejmowała ona obie linje pod nazwą „Organizacja Kolejowa"; władza jej — kolegjalna składała się z 5-ciu członków. Linje podzielono na 5 oddziałów.

---

*) Zeznanie Zdzisława Janczewskiego z dn. 17 maja 1865 r. (Akta o Władysławie Rudnickim. 1865. No. 583).

**) Oskar Awejde: „Zapiski..... o polskom wozstanji 1863" Tom IV, str. 137 — 185.

Sposoby porozumiewania się tej władzy z Rządem Narodowym oraz Władzami Wojewódzkiemi były ściśle ustalone we wspomnianym projekcie.

Organizacja kolejowa działała nie tylko w granicach Królestwa Kongresowego, lecz władza jej dosięgała aż do Krakowa; do obowiązków jej należało również dostarczanie podług adresów korespondencji przewożonej zagranicę. Osoby stojące na czele centrali i prowincjonalnych oddziałów powyższej organizacji używały małych pieczątek z odmiennemi literami i cyframi, zupełnie nie przypominających pieczątek powstańczych.

Na kolei Petersbursko - Warszawskiej sprawy stały dużo gorzej, a to z tego powodu, iż bardzo wielu urzędników wstąpiło z bronią w ręku do czynnych oddziałów powstańczych, wobec czego rząd rosyjski zwrócił na tę linję większą uwagę i wydelegował na opróżnione miejsca urzędników rosyjskich.

Poczta państwowa znajdowała się też prawie w całości w rękach powstańców: bardzo wielu urzędników Pocztamtu Warszawskiego oraz urzędów prowincjonalnych należało do t. zw. „Organizacji Pocztowej" i pomagało we wszystkiem Rządowi Narodowemu. Poczta otrzymała w czerwcu 1863 r. swoją odrębną organizację, niewiele różniąca się od kolejowej, i przez Komisarza Pocztowego podlegała Sekretarzowi Stanu. Komisarzem był, jak już wyżej wspomniano, urzędnik pocztowy, Paweł Wojciechowski*).

Jeszcze jeden sposób przesyłania korespondencji zastosowano w czasie powstania styczniowego — zwłaszcza w wypadkach nagłych i ważniejszych — a mianowicie przewożenie przez specjalnych kurjerów, których obowiązki pełniły osoby z rozmaitych warstw społeczeństwa, przeważnie kobiety, a czasami nawet i dzieci, jako niewzbudzające podejrzeń władz rosyjskich. Z odnalezionych akt są nam znane nazwiska niektórych osób, które pełniły ważne i odpowiedzalne obowiązki kurjerów; wiemy n. p., że Klementyna Kisielewska woziła z polecenia organizacji ważne papiery i paczki do Pułtuska, gdzie oddawała je przełożonej tamtejszej pensji, pannie Plichciance. Pieniądze pakowano w duży tłomok z pościelą, a w ręcznym kuferku umieszczano dokumenty. W ten sposób zaopatrzona wyruszała Kisielewska w drogę zwykłą „sztainkelerką" i za zwykłym paszportem. Z Pułtuska, przebrawszy się w inne suknie i z nowemi pakunkami, udawała się w dalszą podróż do Żelechowa, do tamtejszego proboszcza, a stamtąd znowu do dalszych miejscowości. Twardzicki znowu zajmował się przy pomocy kobiet ekspedjowaniem druków na miasto.

Jako kurjerzy jeździli: z Lublina — Zankorowska, z Województwa Płockiego i Podlaskiego — Skowrońska, z Krakowskiego — Gąsowicz,

*) Ibidem, Tom IV, str. 139, punkt E.

(Strona prawa) (Strona lewa)

Instrukcja wydana dn. 25 października 1863 r. przez Wydział Spraw Wewnętrznych Rządu Narodowego w sprawie organizacji komunikacyjnej Województw. (Zmniejszona reprodukcja ówczesnej litografji. — Archiwum Akt Dawnych w Warszawie).

z Augustowskiego i Płockiego — Janysz. Funkcje kurjerów spełniali również urzędnicy; n. p. do Województw Podlaskiego, Sandomierskiego i Lubelskiego jeździli — Konstański i Józef Cisielski — ostatni także do Województwa Augustowskiego.

Wyszukiwaniem osób odpowiednich na kurjerów zajmował się krawiec Nowakowski, zamieszkały przy ulicy Długiej, w domu zwanym „na Lasockiem", oraz syn jego Adam, posiadający sklep przy ul. Bielańskiej, wprost Daniłowiczowskiej. Znani byli jeszcze jako kurjerzy: Wojciechowski (Plac Warecki), Dąbrowska (ul. Dzika) i Łaska (ul. Mokotowska*).

Wreszcie znany był chłopczyk, zaledwie siedmioletni, Ludwik Szalay, który jeżdżąc na kucyku, przewoził rozkazy i pocztę powstańczą, ukryte pod ubraniem na piersiach**).

Korespondencję organizacji powstańczych, przesyłaną sposobami, opisanemi powyżej, odbierali w urzędach pocztowych przeważnie urzędnicy, należący do sprzysiążenia, a przesyłki nadchodzące ekstra-pocztą — poczthalterzy; następnie, na stacjach kolejowych — urzędnicy kolejowi, a od kurjerów — upoważnione do tego osoby.

Tak, w ogólnych zarysach, przedstawiała się organizacja poczty powstańczej na ziemiach Królestwa Kongresowego.

Komunikacja z Galicją nie przedstawiała na początkach powstania nadzwyczajnych trudności, gdyż austrjacy dość słabo pilnowali granicy, a po stronie rosyjskiej była ona prawie zupełnie otwarta; to też utrzymywano tę komunikację bez specjalnej organizacji. Zupełnie inaczej sprawa ta przedstawiała się w pasie pogranicznym na ziemi Podolskiej i Wołyńskiej, gdzie straż graniczna i oddziały wojsk rosyjskich tak ściśle zamknęły granicę, że władze powstańcze musiały obmyśleć odpowiednią organizację i poczynić odpowiednie kroki, umożliwiające utrzymanie komunikacji przez tą granicę. W tym celu podzielono cały pas graniczny pomiędzy Galicją z jednej, a Podolem i Wołyniem z drugiej strony, na 8 odcinków***).

Na każdy z tych odcinków wyznaczono dwóch naczelników (jednego wybranego z pośród miejscowych mieszkańców Galicji; drugiego zaś z odpowiedniej miejscowości ze strony rosyjskiej). Naczelnicy ci byli obowiązani urządzić na swoich odcinkach, kilka punktów dogodnych do utrzymania komunikacji, następnie mieć dokładne wiadomości gdzie, kiedy i co można najbezpieczniej i najłatwiej przewieść przez granicę i wreszcie

*) Porównaj: Akta o Rządzie Narodowym. No. 279, str. 481.

**) Porównaj: „Księga Pamiątkowa", opracowana staraniem Komitetu Obywatelskiego w czterdziestą rocznicę powstania w 1863/1864 r., przez Józefa Białynię-Cholodeckiego. Lwów, 1904, str. 374—375.

***) Akta o Wł. Rudnickim. 1865. No. 583, § 19.

rozporządzać pewną ilością ludzi zdatnych do tej służby łącznikowej i gotowych do wyruszenia na każde wezwanie. Obowiązkiem zorganizowanej w ten sposób „powstańczej straży pogranicznej“ było nietylko ułatwianie powstańcom komunikacji, lecz także zarządzanie całym przewozem przesyłek t. p. przez granicę, w jedną i drugą stronę.

Każde cztery odcinki pasa granicznego tworzyły następną jednostkę organizacyjną, t. z. ekspedycję, podlegającą naczelnikowi, którego obowiązkiem była kontrola i wyższy nadzór nad nią; wszelkie rozporządzenia kierowano do tych właśnie naczelników ekspedycji.

W jesieni 1863-go roku został podzielony na odcinki i zorganizoway pas graniczny między Galicją a Królestwem w sposób podobny do opisanego wyżej.

Ujęta w ten system organizacja połączeń komunikacyjnych w pasach granicznych oddała w latach 1863-64 liczne i wielkie usługi sprawie powstania.

Całą korespondencję z ziemiami Wołyńską, Podolską i dalej na wschód kierowano przez Lwów*). Tak więc pisano z Paryża do Lwowa pod adresem Okruszkiewiczowej, która przesyłała korespondencję do Jastrzębskiego, (zdaje się pseudonim Rozbeckiego), ten zaś kierował przesyłki do wsi Krzywenka w obwodzie Czortkowskim, należącej do Pajgerta. Z tego punktu kierowano przesyłki przez granicę rosyjską do niejakiego Łomżyńskiego, a od niego już pocztą obywatelską do Kamieńca i dalej do Żytomierza.

Na podwody obywatelskie i konie rozstawne wydawano specjalne bilety. Na stacjach pocztowych, położonych przeważnie w lasach i miejscowościach nie rzucających się w oczy, zmieniano konie i bryczki, przyczem dla zmylenia śladu, dawano innej maści konie i wehikuły o innym wyglądzie zewnętrznym; nie rzadko nawet pasażerowie zmieniali strój dla niepoznaki. Taka stacja znajdowała się n. p. w lesie pod Korystyczewem.

Również w Małopolsce zastosowano dla celów powstańczych, tak samo jak i w Królestwie Kongresowem, dwa rodzaje poczty, a mianowicie: jedną, t. zw. pocztę obywatelską, i drugą, opartą na austryjackich instytucjach państwowych.

Jako przykład, przytacza Józef Białynia — Chołodecki, w artykule p. t. „Poczta i telegraf w powstaniu styczniowem“**), następujące dane:

„.... w Hołobutowie obok Stryja urządził tamtejszy komisarz dóbr, Wincenty Chmurowicz, w zacisznym lasku brzozowym, obok

*) Ibidem.

**) Józef Białynia - Chołodecki: „Poczta i telegraf w powstaniu styczniowem“, Artykuł umieszczony w miesięczniku: „Filatelista Polski“, Kraków, 1920 r. No. 3 i 4. str. 37 — 38 i 53 — 55.

cegielni, stacyę etapową dla przewozu korespondencyj i powstańców, których odstawiano do dworu Franciszka Siemianowskiego w Siemiginowie. W owym brzozowym lasku oczekiwały stale dwa wozy na podróżnych, a zarządzali bezpośrednio woźnicami zaufani oficyaliści Arnold Frisch i Antoni Loreth. Dopiero 26 sierpnia 1863 zdołała austryacka żandarmerja odkryć źródło dopływu z tych okolic młodzieży do szeregów powstańczych, a jeszcze później 10 października 1863 stwierdzić istnienie kryjówki podwód w lasku brzozowym."

Ten sam autor przytacza w dalszym ciągu wymienionej pracy charakterystykę pracowników poczty austrjackiej, oddanych sprawie narodowej. Personel ten, pisze Józef Białynia - Chołodecki,

„oddawał w dwóch kierunkach usługi narodowej organizacji, raz przez przemycanie jej korespondencyi, powtóre przez komunikowanie organom polskiego rządu treści różnych poufnych pism i zarządzeń władz austryackich, niemniej przez spóźnianie wysyłki tych rozporządzeń, lub, o ile to było możliwem, przez niszczenie nadawanych na pocztę urzędowych kawałków. Tak samo miała się rzecz i z telegramami...."

XVII.

Wszelkie rozporządzenia i okólniki Rządu Narodowego, dotyczące komunikacji i poczty, tudzież ustalające: obowiązki władz prowincjonalnych, organizację stacyj pocztowych, sposoby przesyłki korespondencji i paczek oraz używania różnych sekretnych znaków, mających zabezpieczyć tajemnicę przesyłanych rozporządzeń, zawierają instrukcje, wydane w różnych czasach przez Rząd Narodowy.

Poniżej przytaczamy dwie takie instrukcje, z których — jedna wydana przez Wydział Spraw Wewnętrznych w dn. 25 października 1863 r. dotyczy urządzenia komunikacji, wzgl. poczty, w województwach Królestwa Kongresowego i przytacza znaki sekretne, za pomocą których oznaczano w adresach przesyłek województwa, powiaty i poszczególne stacje, — druga zaś, bez daty, omawia szczegółowo obowiązki stacyj pocztowych. Niestety ten drugi dokument znajduje się w Archiwum Akt Dawnych w Warszawie, nie w oryginale, lecz w tłumaczeniu rosyjskiem, z którego też pochodzi przytoczony niżej przekład na język polski.

Oryginalny tekst instrukcji z dnia 25 października, litografowanej na dwustronnej kartce, brzmi dosłownie:

,,Rząd Narodowy
Wydział Spraw Wewnętrznych
Instrukcye
dla Organizacyi Komunikacyjnej Województw.

Przepisy ogólne:

§ 1. Celem zapewnienia stałych i bezpiecznych środków komunikacyjnych między Warszawą i ważniejszemi punktami Województw, urządzają się podług tej instrukcji Organizacye Komunikacyjne Województw.

§ 2. Organizacye Kom. każdego Województwa zostają pod zawiadywaniem właściwego Komisarza Pełnomocnego.

§ 3. Organizacya Kom. Powiatu zostaje pod bezpośrednim zawiadywaniem Naczelnika P-tu.

§ 4. Członkowie Organizacyi Komun. nie mogą być powoływani do innej służby cywilnej, lub wojskowej, bez wiedzy i zezwolenia odpowiednich zwierzchników Organizacyi.

Instrukcya szczegółowa.

§ 5. Zadaniem Organizacyi Kom. Województw jest:

a) Przewożenie depesz Rządowych,

b) Przewożenie osób wysłanych przez Władze Narodowe. Przewożenie Gazet i druków Narodowych.

§ 6. Dla utrzymania ścisłego nadzoru co do akuratości w zadosyć uczynieniu wymaganiom poprzedniego paragrafu Komisarze Pełnomocni po porównaniu Raportów Naczelników P-tów będą przesyłali co Miesiąc Rządowi N. wykazy depesz, których bieg okaże się przerwanym lub zbyt długo zatrzymanym.

§ 7. Raporta Nadzwyczajne tyczące się pochwycenia pasażerów przez nieprzyjacioł, jako też przejętych lub zaginionych depesz, przesyłane przez podwładnych, Komisarze Pełnom. będą komunikowali niezwłocznie Rząd. Narodowemu.

§ 8. W każdym P-cie właściwy Naczelnik P-tu wybiera i oznacza miejsca, w których mają być urządzone Stacye Poczty Narodowej oraz:

§ 9. mianuje na każdą stacyę: a) utrzymującego stacyę, b) Pomocnika, który w razie nieobecności pierwszego, ma być jego zastępcą.

§ 10. Każdy z Naczelników P-tów prześle Komisarzowi Pełn. plan, w którym będą wskazane stacye pograniczne, oraz kierunek drogi poczty Narod. przechodzącej przez każdą ze stacyi pogranicznych wraz z zanotowaniem N-ów służących im za nazwisko.

§ 11. Wrazie konieczności Naczelnik P-tu może zmienić miejsce stacyi pogranicznej, zawiadamiając o tem niezwłocznie Komisarza Pełnomocnego.

§ 12. Komisarz Pełn. prześle Rządowi N. plany określone § 10, lub zmiany opisane w § 11, pozostawiając u siebie kopie takowych.

§ 13. Naczelnik P-tu zawiadamia każdego z utrzymujących stacye, nie tylko o miejscu ustanowienia bezpośrednio następnej stacyi, ale nadto o miejscu ustanowienia stacyi I-sze po bezpośredniej zajmującej miejsce, ato, żeby w razie niemożności przesłania poczty zwykłym traktem, utrzymujący stacye mogli takową inną drogą przesłać.

§ 14. Naczelnik P-tu będzie co Miesiąc przesyłał Naczelnikom P-tów pogranicznych, wykazy depesz, jakie przechodziły przez jego Powiat. Wykazy te obejmować będą tylko Depesze które wchodziły w Powiat odpowiedni sporządzonemu Wykazowi.

§ 15. Ponieważ wyrażanie nazwisk miejsc mogłoby przyczynić się do wykrywania takowych przez nieprzyjaciela, przeto dla zapobieżenia temu Naczelnik P-tu roześle niżej wymienione znaki:

A. Mazowieckie	a.	Warszawski	A. a.
	b.	Stanisławowski	A. b.
	c.	Rawski	A. c.
	d.	Łęczycki	A. d.
	e.	Sochaczewski	A. e.
	f.	Gostyński	A. f.
	g.	Kujawski	A. g.
B. Kaliskie	h.	Kaliski	B. h.
	i.	Koniński	B. i.
	k.	Sieradzki	B. k.
	l.	Wieluński	B. l.
	ł.	Piotrkowski	B. ł.
C. Krakowskie	m.	Kielecki	C. m.
	n.	Miechowski	C. n.
	o.	Olkuski	C. o.
	p.	Stopnicki	C. p
D. Sandomierskie	q.	Sandomierski	D. q.
	r.	Opatowski	D. r.
	s.	Radomski	D. s.
	t.	Opoczyński	D. t.

PODRĘCZNIK POLSKICH ZNACZKÓW POCZTOWYCH

opracowany przez Komisję Katalogową
Polskiego Towarzystwa Filatelistów
w Warszawie.

Zawiera 208 + VII stron druku oraz około 200 rycin.

Cena z przesyłką 10 zł.

Dla posiadających pierwszą część podręcznika, która ukazała się jako dodatek do „Nowego Filatelisty“, posiada redakcja pewną ilość egzemplarzy uzupełniających (str. 105 — 208) w cenie 4 zł.

ZAMÓWIENIA NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM:

W. Rachmanow, Warszawa
Piękna 2 m. 3

— — — — Konto czekowe P. K. O. Warszawa nr. 1813. — — — —

In all capitals of countries
WANTED WELL INFORMED
CORRESPONDENTS
which will send us novelties of their country for our philatelic - magazine „Ilustrowany Przegląd Filatelistyczny“
HENRY KAMIŃSKI'S
Philatelic - Publication - House
Toruń (Poland) P. O. Box 54

Kasowniki pocztowe używane na ziemiach polskich byłych trzech zaborów, a sięgające nawet epoki przedmarkowej i kasowniki wszystkich obecnych polskich urzędów pocztowych, oraz kasowniki prowizoryczne, nalepki i stempelki listów poleconych, poszukuje A. B. Piaskowski, Warszawa Trębacka 3 m. 2, tel 110-04.

Briefmarken-Klischees

zur Illustration der Anzeigen stehen unseren w. Inserenten kostenlos zur Verfügung.

Poszukuję wszelkich znaczków stemplowych polskich i Litwy Środkowej, szczególniej znaczków stemplowych, komunalnych i magistrackich drobnych miasteczek. Za brakujące mi okazy płacę ceny amatorskie lub daję wzamian znaczki pocztowe.
Włodzimierz Rachmanow, Warszawa, Piękna 2, m. 3.

Płacę ceny amatorskie lub zamieniam na dobre znaczki zagraniczne

wszelkie większe i mniejsze omyłki druku, ząbkowań, kolorów i t. p. polskich **Znaczków Lotniczych.** Prócz tego poszukuję oryginalnych listów lotniczych ze znaczkami „AERO-TARGU 1921“ wysłanych z Warszawy do Poznania, z Poznania do Gdańska, karty lotnicze z Przemyśla oraz numery gazety „Warszawianki“ ze specjalnym stemplem lwowskim: „NADESZŁO POCZTĄ LOTNICZĄ“.

Tadeusz Gryżewski — Warszawa, Królewska 35.

PIERWSZORZĘDNY WYRÓB KRAJOWY **NOWOŚĆ** PIERWSZORZĘDNY WYRÓB KRAJOWY

WYTWORNIE WYKONANE

ALBUM DO ZNACZKÓW POCZTOWYCH
„BLANCO“

UKAZAŁO SIĘ NASZYM NAKŁADEM.

Album o rozmiarze ca 25.5×30 cm. **spięte systemem śrubowym** zawiera kartę tytułową i 90 jednostr. drukow. kart z pierwszorzędn. białego, bezdrzewn., grubego papieru „Royal“, z nadrukiem estetycznej ramki i poddrukiem niepodpadającej siatki orjentacyjnej — oprawa czysto-płócienna (wewnętrzna strona okładki wylepiona modnym papierem fantazyjnym); okładka upiększona skromną, gustowną, wtłaczaną ramką złoconą. — Album to odznacza się starannem wykonaniem tak że śmiało może konkurować z wytwornemi wyrobami zagranicznemi, a dostosowuje się rozmiarem i wykonaniem zupełnie do przez nas wydanego albumu do znaczków pocztowych polskich. Ze względu na spięcie systemem śrubowym, —o— —o— —o— można każdą poszczególną kartą wyjąć lub przełożyć. —o— —o— —o—
Cena konkurencyjna nie dochodząca cen podobnych wyrobów zagraniczn. **zł. 13.50** (z opakowaniem i przesyłką pocztową) *Stosowne futerały — zł. 2.50*
Albumy z czystemi kartkami z ramką lecz bez poddruku siatki, dostarczamy za tę samą cenę.

DOM FILATELISTYCZNO-WYDAWNICZY HENRYK KAMIŃSKI, TORUŃ

Skrytka pocztowa 54. — Konto P. K. O. War. 160076.

CZY JUŻ ROBIŁEŚ ZDJĘCIA NA PŁYTACH POLSKICH

ALFA?

WEDŁUG ORZECZEŃ WYBITNYCH RZECZOZNAWCÓW DORÓWNUJĄ ONE POD **KAŻDYM WZGLĘDEM** FABRYKATOM ZAGRANICZNYM.

SPRÓBUJ
TYLKO RAZ JEDEN
A INNYCH UŻYWAĆ
NIE BĘDZIESZ.

DO NABYCIA W KAŻDYM SKŁADZIE PRZYBORÓW FOTOGRAFICZNYCH.

Gut unterrichtete

Korrespondenten

zwecks Neuheitenbeschaffung

suchen wir in Hauptstädten aller Länder gegen Provision, für unsere Zeitschrift „Ilustrowany Przegląd Filatelistyczny"

Philatelistischer Verlag
Henryk Kamiński, Toruń (Polen)

UWAGA!

Zbieraczom znaczków wysyłam wybory znaczków całego świata po cenach konkurencyjnych. — — — — — — — — — —

F. SILBERSTEIN, ŁÓDŹ Cegielniana 2
Handel znaczków.

ACHTUNG!

Briefmarkensammlern versenden wir Briefmarkenauswahlen der ganzen Welt zu konkurenzlosen Preisen. — — — — — — — —

F. SILBERSTEIN, ŁÓDŹ Cegielnana 2
Briefmarkenhandlung.

KATALOG ZNACZKÓW POCZTOWYCH POLSKI I LITWY ŚRODKOWEJ

z dodatkiem kilkuset w filatelistyce najczęściej używanych wyrazów,
opuścił prasę drukarską

STARANNE OPRACOWANIE! WYKONANIE WYTWORNE!

Elegancka, estetyczna oprawa; grzbiet płócienny!
Przeszło 200 odbitek, precyzyjnie wykonanych klisz!
110 stron druku na najlepszym papierze ilustracyjnym.

Rozmiar: 12 × 15½ cm.

Cena 4 złote. Porto zł. —,65

Katalog w języku polskim, francuskim, niemieckim i angielskim.

Odsprzedawcy otrzymują przy odbiorze większej ilości egzemplarzy odpowiedni rabat księgarski.

DOM FILATELISTYCZNY ARKADJUSZ PACHOŃSKI, WARSZAWA
UL. JASNA 16. KONTO P. K. O. 5.268 UL. JASNA 16.

NOWE UZUPEŁNIONE WYDANIE!

LUKSUSOWO WYKONANEGO ALBUMU DO ZNACZKÓW — POCZTOWYCH WYDANYCH DLA ZIEM POLSKICH —

PROJEKTOWANEGO I OPRACOWANEGO PRZEZ HENRYKA KAMIŃSKIEGO.

z uwzględnieniem najnowszych wydań znaczków lotniczych i „Port Gdańsk" opuściło prasę drukarską

Album o rozmiarze ca 25.5 × 30 cm. spięte systemem śrubowym, zawiera 100 jednostronnie drukowanych kart (włącznie 5 kart zapasowych) z pierwszorzędnego białego, bezdrzewnego, grubego papieru „Royal" w oprawie płóciennej (wewnętrzna strona okładki wylepiona modnym papierem fantazyjnym); na okładce wtłaczany złoty napis i stylowy herb. Przeszło 200 odbitek precyzyjnie wykonanych klisz!

Album to odznacza się starannem opracowaniem i pierwszorzędnem wykonaniem tak, że śmiało może konkurować z wytwornemi wyrobami zagranicznemi.

Uwzględniono w niem wszystkie przez władze pocztowe i powstańcze oficjalnie wydane znaczki Polski i polskich poczt konsularnych z zasadniczemi odmianami barw i gatunków papieru, dalej znaczki Litwy Środkowej, plebiscytów na Warmji, Mazurach, Górnym Śląsku i Śląsku Cieszyńskim, jakoteż znaczki okupantów, wydane podczas wojny światowej na ziemiach polskich i wydania koncesjonowanych przez okupantów poczt miejskich.

Określenie emisji i datę wydania umieszczono nad polami, natomiast podanie wartości, barwy, wodnych znaków i gatunków papieru wewnątrz pól. Ponieważ poszczególne pola są od siebie oddalone i z artystycznego punktu widzenia ugrupowane, prezentują się karty zapełnione o wiele efektowniej, (porównaj obok umieszczone klisze), jak w albumach, w których pola przylegają do siebie i są porządkowane rzędami.

Ze względu na spięcie systemem śrubowym, można każdą poszczególną kartę wyjąć lub dodać karty zapasowe, względnie dodatkowe; corocznie jesienią wyjdą dodatki, także album to będzie zawsze aktualne.

Dla ochrony albumów dodaje się do każdego egzemplarza elegancki trwały futerał, oklejany I-a papierem imitującym skórę.

Cena egz. z dodatk. wraz z eleganckim futerałem zł. 16.50 (franco)

10 kart zapasowych (blanco z obwódką) zł. 1.— (+ porto 40 gr.)

DOM FILATELISTYCZNO-WYDAWNICZY, HENRYK KAMIŃSKI-TORUŃ

Skrytka Pocztowa 54 — Konto P.K.O. W. 160.076

Ogłoszenia Drobne.

8 groszy za wyraz

Poszukuję 1000 markowych banknotów Rzeszy Niemieckiej przedwojennych 1910 roku bronzowe, za które daję znaczki do zbiorów lub płacę gotówką. Poszukuję także bilety wycofane przez Bank Polski. Uprasza się o podanie ilości oraz żądania ceny gotówkowej lub w znaczkach. Eugenjusz Jegoroff, Warszawa, Marszałkowska 63. Na odpowiedź załączyć znaczek.

Za nadesłaniem 2 złotych wysyłam 100 znaczków europejskich i zamorskich, każdy inny. R. Tyblewski, Warszawa, Nowowiejska 11-33.

Kto nadeśle 5.— złotych, otrzyma 150 znaczków pierwszorzędnych, każdy inny, nadających się do kompletowania zbiorów, wiele rzadkości i t. d. Równocześnie wysyłam wybory pierwszorzędnych znaczków. M. Kosowicz, Gostyń, Wlkp. Kolejowa 18.

Bezkonkurencyjne pakiety: „A" zawierający 10 różnych seryj (60 znaczków) 1,65, „B" 15 seryj różnych (100) 2,60, „C" 15 seryj różnych (127) 5,60, „A—B—C" 9,60, „Prima" 20 seryj różnych (240) 12,75. Każdy pakiet zawiera **inne** serje (bez polskich). Ceny w złotych. Pieniądze z góry plus porto. Zygmunt Bekerman, Tomaszów Mazowiecki, Antoniego 13.

Wybory dla początkujących oraz średnich zbieraczy wysyła po złożeniu deklaracji. Alojzy Licznerski, Rożental, pow. Lubawa-Pomorze. Na przesyłkę deklaracji załączyć 15 groszy.

Poszukuję polskich znaczków lotniczych, „Port Gdańsk", oraz lepsze polskie. Daję w zamian lepsze znaczki całego świata. Wiktor Prorok, Sambor, Kazimierza 3.

Sprzedam 37 nieużywanych znaczków amerykańskich wartości 20 dolarów najwięcej dającemu. Korzystna okazja dla wyjeżdżających do Ameryki. L. Kołodziejski, Gniezno, Dąbrówki 9.

Wybory dobrych znaczków otrzyma każdy filatelista najkorzystniej przez Międzynarodowe Towarzystwo Filatelistów „Polonja" Poznań 3. Skrytka pocztowa 1007. Żądajcie próbnego wyboru.

Każdy filatelista powinien być członkiem największego klubu Wschodniej Europy „Polonja" Poznań 3. Skrytka pocztowa 1007. Wpisowe 1.— wkładka roczna 4.— zł. Żądajcie prospekt. Wymieniamy lepsze znaczki.

Kupujemy niestemplowane znaczki polskie, opłaty, dopłaty i urzędowe, wydań w walucie markowej i koronowej. Upraszamy o łaskawe nadesłanie ofert z podaniem ceny i ilości arkuszy. Dom Filatelist.-Wydawniczy Henryk Kamiński, Toruń.

Petites Annonces.

5 centimes suisses par mot

Envoyez moi 50—100 bons timbres de votre pays; vous recervez en échange Colonies françaises et autres, Toujours valable. R. Bertrand-Laurent, 88, Rue de Rochechouart, Paris 9e. (France).

Échange avec tous pays. Donne seulement sur manco-liste tous Balkans, principalement Grèce, Turquie, Thrace, par unité ou quantité. Minim. 200 fr. Pas 1-er - Albert Montarasso, 28, rue Coundóuriotis, Salonique (Grèce).

Roumanie — Échange avec tous pays Base Yvert ou Michel. Répons certaine. Pas 1-er. Louis Papay, fonctionnaire supérieur des postes à Brasov (Roumanie)

Contre timbres de votre pays je donne même valeur Uruguay. Min. 300 fr.—E. Erro, rue Paysandri, Montevidea (Uruguay).

Échange timbres — poste avec tous pays. Donne Chine, Chine russe, Russie. Extr.-Or et d'autr. Yv. 26 Pas 1-er. I. Malicheff, Box 30, Harbin (Chine).

Small advertisements.

5 Swiss cents per word

Ask your friends which is the best stamp journal of East-Europe and they will answer you — „Ilustrowany Przegląd Filatelistyczny", edited by Henry Kamiński, Toruń(Poland)

Wanted well informed correspondents in all capitals of countries, which will send us novelties of their country, for our philatelic - magazine „Ilustrowany Przegląd Filatelistyczny Henry Kamiński's, Philatelic-Publication - House Toruń (Poland)

Guatemala. Roberto Robles, Quezaltenango, wishes exchange with every country, only base Yvert. Selections by registered letter, not less than 100 francs. Damaged pieces refused, answer by return of post. I have a great stock of American stamps.

Stamps exchanged. Write offers before sending, — Rouvroy, 28, Fintoretstr. Brussels, Belgium.

Exchange desired in postage stamps-Professor Manuel Piquer, Box 834. Bogota, Colombia.

Exchange wanted with all countries! I will give Sweden, Can use upto 10 pieces of each stamp. Basis Yvert or Michel. Always current! Sten Björkén. P. O. Box 63, Stockholm 4, (Sweden).

Exchange desired with collectors and dealers in British Colonies, basis Catalogue or in lots. Wholesale Lists wanted R. S. Lingham, „Rama-Kuuruh", Hill Street Colombo, Ceylon.

Kleine Inserate.

5 Schweizer Cents pro Wort

Tausch gesucht mit der ganzen Welt. Schund verbeten. Nehme bis 10 Stück jeder Sorte. Basis Yvert. R. Tyblewski, Warschau (Polen) Ul. Nowowiejska 11/33.

Tausch gesucht mit der ganzen Welt. Schund verbeten. Nehme bis 50 Stück jeder Sorte. R. Tyblewski, Warschau (Polen) Nowowiejska 11/33.

Briefmarken-Tausch gesucht mit der ganzen Welt. W. Prorok, Sambor (Polen) Kazimierza 3.

Der Verlag des „Internationalen Sammler-Verzeichnisses" bittet höflich alle Verläge philat. Zeitschriften um gfl. Zusendung von Probenummern. „Internationales Sammler-Verzeichnis" Wolbrom Wojewodschaft Kielce (Polen)

Suche Tausch per Luftpost mit allen Ländern. Antworte sofort. Paul Oenting Bochum, Westfalen, Kanalstrasse 69.

Tausch gesucht mit der ganzen Welt. Schund verbeten. Nehme bis 100 Stück jeder Sorte. Gebe nach eigener Wahl Polen, Schweden, Danzig. C. S. R., Übersee etc. etc. Tauschbasis Yvert, Borek oder Michel. Major Ludwig von Steinbach. Łódź, (Polen) ul. Zielona 12.

Korrespondenten zwecks Neuheltenbechaffung suchen wir in allen Ländern. Philatelistischer Verlag Henryk Kamiński, Toruń (Polen).

Für 300—1000 g. Marken sende 300—1000 Hawai, Bermuda, Canada, St. Vincent etc. S. Gl. Alexander, Craig street East 11, Montreal, (Kanada).

Fragen Sie Ihre Freunde. Welche philatelistische Zeitschrift Ost-Europa ist die beste? — Und Sie werden Ihnen, ohne nachzudenken, antworten: „Ilustrowany Przegląd Filatelistyczny" (Illustr. Briefmarken Rundschau) mit der Beilage „PHILPRESS" Beide Schriften erscheinen im Philatelistischen Verlage von Heinrich Kamiński in Toruń (Polen).

Reell Markentausch mit mittl. Sammlern. Habe abzugeben: Japan, China, fremde Posten i. China, HongKong, Macao, Indo-China, Siam, Philippinen, Hawai etc., gegen nur bessere Marken aller Länder. (Schund unbeantwortet). C. Klingemann, 3189 Negishi, Yokohama (Japan).

Suche Danzig, Memel, Litauen, Lettland, Estland, Sowjet. Gebe Südeuropa, Kolonien und Übersee auf Wunsch auch Polen. Erstsendungen rebeten. R. Putiatycki, Jaworów Lwów (Polen).

Już

się ukazał nowy katalog znaczków Europy redagowany w języku francuskim i niemieckim

ZUMSTEIN 1927

Cena obowiązuje do 10 września rb. Wysyłka natychmiastowa za pobraniem nie wysyłamy

Pieniądze należy wpłacać na nasze konto nr. 160.076 z dopiskiem na blankiecie nadawczym: ZUMSTEIN 1927.

Cena 11,— zł z przesyłką i opłatą celną.

Dom Filatelistyczno-Wydawniczy
Henryk Kamiński, Toruń
Szczytna 12 — Skrytka pocztowa 54

Nakładem Domu Filatelistyczno-Wydawniczego, Henryka Kamińskiego w Toruniu. — Henri Kamiński, éditeur Toruń(Pologne). — Herausgegeben vom Philatelistischen Verlag Henryk Kamiński, Toruń (Polen). — Published by Henry Kamiński's Philatelic Publication-House, Toruń (Poland). Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej w Toruniu

B I B L J O G R A F J A

Katalog „Zumstein'a" 1927. Jak się dowiadujemy, 10. wydanie Katalogu Zumstein'a na rok 1927 wyjdzie w pierwszych dniach września b. r.. Staranne opracowanie a zwłaszcza tekst w dwóch językach (niemieckim i francuskim) przyczynią się niewątpliwie do tego, że katalog spotka się szczerem uznaniem i zainteresowaniem filatelistów. Podnieść należy i to, że ceny podane są w frankach szwajcarskich, co stanowi jeszcze jedno plus tego katalogu. (Bliższe szczegóły w ogłoszeniach).

Podręczny katalog specjalny znaczków szwajcarskich. Wydawnictwo Zimmsteina i S-ki w Bernie przystąpiło obecnie do wydania specjalnego katalogu znaczków szwajcarskich. Dziełko to zawiera wszystkie znaczki opłaty i dopłaty, dobroczynne, lotnicze, służbowe, prywatne i telegraficzne, które się ukazały przed dniem wydania katalogu. Z uznaniem nadmienić należy, że prócz drobnostkowej katalogizacji wszystkich odmian kolorów i druku uwzględniono także regularnie powtarzające się wady i naprawy klisz (retouches) wraz z ich cenami. Główne numery wyróżnione są tłustym drukiem i zaopatrzone cennikiem za okazy stemplowane, niestemplowane, bloki poczwórne i znaczki na listach. W dodatku na końcu każdej kategorji znajdują się interesujące kombinacje opłatowe. Systematycznie przeprowadzony podział tablic ułatwia orjentację przy wydaniach 1854/62 i 1884/1908 (dopłata), znanych ze swych odmian farb i papieru oraz różnych układów drukowych.

Podręcznik znaczków pocztowych Austrji. Niebawem opuści prasę nowe poważne dzieło filatelistyczne inż. Edwina Müllera p. t. „Die Postmarken von Oesterreich". Subskrypcja na to dzieło miała tak nadspodziewany wynik, że książka ukaże się prawdopodobnie jeszczy w tym roku. 250-stronicowy tom w płóciennej oprawie będzie bogato ilustrowany. Dodatek do dzieła stanowi katalog zawierający ceny wszystkich odmian znaczków austrjackich. Sądzimy, że podręcznik ten, który wzbogaci literaturę filatelistyczną o jeden piękny okaz, rozpowszechni się szybko i znajdzie zasłużone uznanie. Nakład jest ograniczony. Zamówienia kierować należy do administracji „Postmarke", Wiedeń (Wien) IX., Kolingasse 2. Cena egzemplarza S 18 = mk. 11.

R O Z M A I T O Ś C I

Z powodu przeszkód technicznych, od redakcji niezależnych ukazuje się numer niniejszy z opóźnieniem.

Na liczne zapytania, czy pismo nasze wychodzić będzie nadal, komunikujemy, że pomimo olbrzymiego deficytu zdecydowaliśmy się, utrzymywać w Polsce to jedyne fachowe pismo ilustrowane. Powiększamy stale skład współpracowników redakcyjnych i przyjemnie nam zapewnić naszych P T Czytelników, że począwszy od czwartego kwartału r. b. pismo nasze ukazywać się będzie punktualnie.

Ciąg dalszy artykułu p. A. B. Piaskowskiego p. t. „Propaganda uzdrowisk przez pocztę" z ciekawemi ilustracjami ukaże się w numerze wrześniowym.

Załatwiamy wszelkie zaległości korespondencyjne kolejno i prosimy o cierpliwość wszystkich naszych Szanownych Czytelników, którzy odpowiedzi na pytania jeszcze nie otrzymali. Wkrótce zostaną wszystkie zaległości wykończone.

Wyniki losowania premij za trafne rozwiązania łamigłówki z nr. 5 podamy w zeszycie wrześniowym.

Dodatek ogłoszeniowy „Giełda Filatelistyczna" zmienił nazwę na „Philpress". Ceny za ogłoszenia zmuszeni byliśmy podwyższyć z powodu powiększenia nakładu „Philpressu" do 5000 egzemplarzy. 5000 filatelistów we wszystkich częściach świata otrzymuje nasze międzynarodowe pismo ogłoszeniowe; toteż ogłoszenia w niem umieszczane, przynoszą wielkie korzyści.

Wystawy filatelistycznej we Lwowie nie będzie. Z przykrością dowiedzieliśmy się, że komitet organizacyjny odwołał odbycie „II Polskiej Wystawy Filatelistycznejśś. Przeszkody finansowe stały urzeczywistnieniu projektu w drodze.

Wyniki „II Bezpłatnej Loterji Filatelistycznej" urządzonej dla prenumeratorów „Ilustrowanego Przeglądu Filatelistycznego". Losowanie odbyło się na zebraniu Związku Filatelistów w Toruniu.

Pierwsza nagroda w postaci 10 kop. znaczka polsko-rosyjskiego padła na nr. 250, pod którym to numerem zapisany jest p. Alfred Bill, urzędnik Pomorskiego Stowarzyszenia Ubezpieczeń w Toruniu; **drugą nagrodę** otrzymał p. E. Szafarkiewicz, kupiec w Kępnie pod nr. 48; **trzecią główną wygraną** uzyskała p. Julja Konopacka w Krakowie.

Poniżej podajemy resztę wygranych i nazwiska wygrywających: **4—13)** 10 arkuszy prowizorycznych znaczków gdańskich po 10 miljonów marek (10 wart.) pp. Wł. Cichulski, Tarnów

(245); Władysław Nowotarski, Żywiec (104); Roman Chorobski, Sambor (243); Dr. Stanisław Masłowski, Lwów (107); J. Celkowski, Kutno (247); hr. Wiśniewski, Alpnachdorf (Szwajcarja) (11); J. Gadowski, urzędnik Pom. Banku Rolniczego, Toruń (213); dr. lek. K. Bielawski, Puck (264); major Walery Krokay, Bielsko (156); Władysław Mirek, Dąbrowa Górnicza (125); **14)** Kamińskiego album do znaczków pocztowych polskich z eleganckim trwałym futerałem: p. inż. Jan Domaszewski, Lwów (230); **15)** 1 kompletna serja gdańskich znaczków z okrętem „Kogge" 3 fen. do 5 mk. — p. Jan Szczerbiński, Rzeszów (59); **16)** Kamińskiego album do znaczków pocztowych „Blanco" — ksiądz dziekan Kudera, Brzezinka (145); **17—19)** 3 kompletne serje polskich znaczków opłaty w walucie markowej 10.000 do 2.000.000 mk. — pp. Zygmunt Skrzyński, Łuck (37); Fr. Bieniosek, Szopienice (254); Piotr Komarski, Rembertów (163); **20—23)** 4 zbiory po 86 znaczków Litwy Środkowej (każdy inny) — pp. Jerzy Żak, Gniezno (3); Jan Witkowski, Toruń (10); Eugenjusz Jegoroff, Warszawa (185); **24—25)** 2 kompletne serje znaczków polskich „Levant" — pp. A. Janyska, urzędnik Pom. Stowarzyszenia Ubezpieczeń Toruń (191); Fr. Jung, Przeworsk (190).

Po wygrane należy się zgłosić w administracji naszego pisma lub nadesłać na porto 60 gr. za premje znaczkowe, a 2,— zł na premje albumowe.

25 rozlosowanych głównych premij otrzymają pani Zofja Madejewska, Warszawa (108) i panowie: R. Kluge, Białystok (142), prof. I. B. Chrapływy, Kołomyja (240), J. Czapla, Tarnowskie Góry (237), St. Katelbach, Warszawa (151), Rudolf Kliszewski, Bydgoszcz (80), B. Hyjek, Sanok (201), Bolesław Krajewski, Michałkowice (149), Ch. Perelmuter, Warszawa (83), Jan Benisz, radca skarbowy, Katowice (254), Marjan Degmar, Poznań (235), Jan Hübner, Pelplin (203), Karol Helbert, Warszawa (197), por. J. Stiebal, Wejherowo (39), dr Stanisław Kaczyński, Toruń (173), Sewerjusz Białok, Kraków (260), W. Górecki, Leszno (215), zegarmistrz F. Framowski, Gniew (220), Egerton Sykes, Warszawa (ambasada angielska) (40), St. Latanowicz, Poznań (138), por. pilot T. Moszkowski, Bydgoszcz (121), Wł. Ilcewicz, Toruń (193), inż. J. W. Florian, Limanowa (222), Wiktor Mianowski, obywatel ziemski, Łukocin (112), Swirog, Podgórz (45).

Premje powyższe dołączamy do niniejszego zeszytu „Ilustrowanego Przeglądu Filatelistycznego".

Reszta abonentów otrzymuje po 5 gdańskich znaczków prowizorycznych 10 miljonowych mk.; znaczki te dołączamy również do tego numeru naszego pisma.

Komunikat Gen. Dyr. Poczt. i Telegr. o wprowadzeniu w obieg pocztowych znaczków opłaty 20 gr. nowej edycji. W związku z rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 5. 5. 1925 r. o wprowadzeniu w obieg pocztowych znaczków opłaty nowej edycji (Dziennik Urzędowy Gen. Dyrekcji P. i T. N. 20, rok 1925 str. 267) wydaje się pocztowe znaczki opłaty nowej edycji o wartości 20 groszy.

Rysunek powyższych znaczków, wymiaru 20,2×25,5 m/m przedstawia widok żaglowca na morzu, ujęty w ramkę w stylu renesansowym. W górnej części znaczka umieszczono napis „Poczta Polska", w dolnej „20 gr" i godło Państwa — pośrodku. Kolor znaczka amarantowy.

Znajdujące się w obiegu znaczki opłaty powyższej wartości dawnej edycji są ważne aż do zupełnego ich wyczerpania.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

N. 5355/IV z dnia 19 sierpnia 1926 r.

Cechowanie znaczków pocztowych. — W celu umożliwienia instytucjom, kancelarjom, firmom oraz osobom prywatnym prowadzenia kontroli, względnie ustalenia własności posiadanych przez nich znaczków pocztowych, dozwala się zarówno w obrocie krajowym, jak i zagranicznym umieszczanie na znaczkach pocztowych cech odróżniających, względnie inicjałów instytucyj, czy osób (np. M. S. W. — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; B. P. H. — Bank Przemysłowo-Handlowy i t. p.), wykonanych zapomocą dziurkowania, o ile jednak przez to cyfry na znaczkach nie ulegną zmianie, wzbudzającej wątpliwości co do istotnej wartości danego znaczka, tudzież, o ile pozostanie widoczne, że znaczki są prawdziwe i nieużywane.

W szczególności muszą być zachowane następujące warunki: 1) średnica dziurek w żadnym wypadku nie może przekraczać $^{4}/_{5}$ mm., 2) wysokość liter cechy lub inicjału nie może wynosić ponad $^{1}/_{3}$ wysokości znaczka, 3) ilość liter, cyfr i t. p. nie może być większa niż 5.

Znaczki, na których cechy, względn. inicjały, wykonane zapomocą dziurkowania, nie odpowiadają powyższym warunkom, będą uważane za nieważne, a przesyłki, opatrzone takiemi znaczkami, za nieopłacone, względnie opłacone niedostatecznie.

Powyższe przepisy będą odtąd ściśle przestrzegane przez urzędy pocztowe z tem jednak wyłączeniem, że znajdujące się obecnie w posiadaniu instytucyj i osób prywatnych znaczki, dziurkowane w sposób dotychczas dopuszczony (wymiary średnicy dziurki do $^{3}/_{4}$ mm. i t. d.), będą ważne tylko do końca 1926 r.

Poczta polska w Gdańsku. Począwszy od 1 czerwca b. r. Polski Urząd Pocztowy i Telegraficzny Nr. 3 w Gdańsku sprzedaje znaczki pocztowe (Port Gdańsk), oraz zaciąga opłaty za przesyłki pocztowe i telegramy wyłącznie w walucie guldenowej. Normę stanowi taryfa opłatowa i stosunek parytetu guldena do złotego, który co dziesięć dni ulegać powinien rewizji. W czerwcu i lipcu np. sprzedawano znaczki za 50% nominalnej wartości w guldenach. Wyjątek stanowiły 10 i 15 gr., które na-

bywać można było również w walucie złotowej. Wskutek jednak nierównego kursu w lipcu (56:100) korzystniejsze było kupno za guldeny. Tak samo wpłaty i wyplaty przesyłek pieniężnych następują stosownie do życzenia publiczności w złotych lub guldenach, zgodnie z kursem dziennym. Jednakże dokumenty przesyłek powinny być wystawiane w walucie złotowej.

Wystawa filatelistyczna w Buenos Aires odbędzie się z okazji setnej rocznicy pierwszej poczty argentyńskiej, od 6 do 12 września. W skład komitetu wystawowego wchodzą najwybitniejsi filateliści Argentyny.

Panama filatelistyczna w Niemczech. Rozmaitego rodzaju nadużycia i fałszerstwa znaczków pocztowych wykryła policja berlińska w znanej, reklamującej się szumnie firmie „Marken und Ganzsachen — Haus" w Berlinie. Jeden z współwłaścicieli i redaktor pisma wydawanego przez tę firmę, niejaki Siegel podrabiał szczególnie stare kasowniki pocztowe, na tanich niestemplowanych wydaniach staroniemieckich; poszkodowane zostały firmy angielskie i niemieckie, które poniosły poważne straty. Przy rewizji domowej znaleziono obciążający materjał m. in. podrobiony stempelek gwarancyjny eksperta Thier'a. Fałszerza aresztowano i osadzono na kilka tygodni w areszcie śledczym, jednk ze względu na chorobę wypuszczono na wolną stopę.

Zgon wynalazcy pocztówek ilustrowanych. Znany wynalazca pocztówek ilustrowanych M. Tuck zmarł w Londynie. Było to w roku 1894, kiedy Tuck wydał pierwszy egzemplarz swojego wynalazku, osiągając wkrótce wielkie powodzenie. Ze skromnego drukarza stał się prędko wybitnym przemysłowcem, zatrudniającym 1000 pracowników. W roku 1910 podniesiono wielce szczodrego względem swoich pracowników Tucka, do godności baroneta.

Wydanie „Bramy Słońca" w Boliwji. Wiele dyskusji i sporu wywołało powyższe wydanie w sferach filatelistycznych, a prasa, nie tylko fachowa, komentowała je i komentuje jeszcze w rozmaity sposób. Aby dać czytelnikom naszym możliwie jasną orjentację w tej kwestji, podajemy poniżej historję zarówno samej „Świątyni Słońca", jak i owego pamiętnego uwiecznienia i spopularyzowania tego cennego zabytku prastarej kultury na znaczku pocztowym.

Otóż naprzód co do świątyni Słońca!

W Boliwji, niedaleko wsi Tiahuanacu i jeziora Titicasa, istnieje brama kamienna, sięgająca pochodzeniem swojem jeszcze czasów przed Tutankhamenem w Egipcie. Jest ona zatem świadkiem cywilizacji, której ślady już dawno znikły z powierzchni ziemi. Jedyny ten w swoim rodzaju pomnik znajduje się na romantycznej wyżynie, wzniesionej o 4300 m. nad poziomem morza. Wykuty z jednego bloku trachitowego, jest szeroki na 4,70 m., wysoki na 2,70 m., zaś szerokość drzwi wynosi 1,30 m. Na wschodniej stronie bramy, powyżej drzwi, umieszczony jest fryz, przedstawiający wyobrażenia religijne zamierzchłej epoki. W samym środku dominuje wizerunek Boga Słońca, dziwnie ozdobiony promieniami, wężami i głowami ludzkiemi. Po obu stronach 48 skrzydlatych postaci hołduje bóstwu, kornie zginając kolana. Figury te oraz ich szaty również zdobią ornamenty, składające się z dziwacznych malowideł wyobrażających węże, ryby, ptaki i fantastyczne berła. Całość stanowi dla historyka i badacza historji sztuki bezcenne źródło, z którego poznać można bodaj kilka ważniejszych szczegółów z dziejów zaginionej rasy.

Rząd republiki boliwjańskiej, pragnąc upamiętnić setną rocznicę niezależności, przyjął podany przez inżyniera prof. Poznańskiego projekt wydania serji znaczków pocztowych z motywami owej „Bramy Słońca".

Pozwolenie rządu nastapiło dnia 25 lutego 1925 r. pod tym warunkiem, że p. Poznański przeprowadzi wykonanie pomysłu własnym kosztem. Jako rekompensatę otrzymać miał część nakładu (442.500 sztuk = 200 tys. boliwjano), które też istotnie zatrzymał przed wysłaniem reszty do Boliwji i uznaniem znaczków za oficjalne!

Druk nastapił w prywatnej tłoczni „Graphische Kunstanstalt von Wilhelm Graevezu, Berlin". Tło znaczków jest złote, na niem widnieją barwy widma słonecznego, gdyż one były na sztandarze dawnego podbitego państwa Inków, i dziś jeszcze część ich (czerwono-zielono-żółta) figuruje na boliwjańskiej chorągwi narodowej. Serja zawiera 19 różnych typów, które złożone obok siebie dają minjaturową rekonstrukcję świątyni słońca. Wartości od $^1/_2$ centavo do 3 boliwjano wytworzone zostały w arkuszach po 100 sztuk, wartość 4 bol. w ark. po 50 szt. a wielki format 5 bol. w ark. po 25 szt. (5×5). Ząbkowanie dwóch ostatnich wartości jest linjowe (13:12), zresztą grzebieniowe (13:12$^1/_2$).

Ciekawą jest rzeczą, że obecnie rząd Boliwji ociąga się z puszczeniem tych znaczków w obieg, chcąc je zaopatrzyć nadrukiem „Communicaciones", a co gorzej, ewentualnie wogóle ich nie puścić w obieg. Jeśliby jedna z tych pogłosek się ziściła, filateliści ponieśliby znowu klęskę, zwłaszcza w Niemczech, gdzie wielka ilość „prywatnych" znaczków Poznańskiego krąży wśród zbieraczy, którzy dali się wziąć na lep, nie czekając na definitywne wydanie. Nawet Senf podał w swym katalogu na samej stronie tytułowej cenę ich w wysokości 42,50 mk. W każdym razie wskazana jest ostrożność w nabywaniu tych znaczków, które mimo że posiadają bezwzględnie doniosłą wartość, archeologiczną, dla filatelji są chwilowo jeszcze przedmiotem poważnych skrupułów, gdyż mogą okazać się niczem innem, jak tylko zwykłą czy niezwykłą prywatną „robotą".

Filatelja we Włoszech. Mimo, że obecnie sport znaczkarski w ciepłej Italji coraz szersze zatacza kręgi, to jednak nie dorównywa on jeszcze poziomowi, który on osiągnął już w innych wielkich krajach, a przedewszystkiem nie

odpowiada mocarstwowemu stanowisku państwa, rozwijającego się dzisiaj gwałtownie we wszelkich dziedzinach.

Przyczyny tego „nienormalnego" zjawiska nie trudno znaleźć. Przedewszystkiem sport domowy, jakim jest filatelja, mniejszy miał dostęp i mir pod wiecznie pogodnem niebem włoskiem, gdzie cudna przyroda i słoneczny klimat bardziej wywabiają mieszkańców na łono natury aniżeli w krajach północy, gdzie znaczkarstwo stanowi pierwszorzędną rozrywkę umysłową, przyjemną i pożyteczną, podczas długich wieczorów zimowych. Inną przyczyną jest brak katalogu we Włoszech. Niemiecki „Senf-Katalog", przed wojną szeroko rozpowszechniony, nie przyjął się we Włoszech wskutek nieznajomości języka; katalog francuski zaś „Yvert i Tellier" nie miał wówczas jeszcze tego poważania, co dzisiaj.

W okresie przedwojennym ograniczyła się działalność włoskich zbieraczy przeważnie do znaczków krajowych i wydań dawnych państewek włoskich z czasów przed zjednoczeniem Włoch. Szczególnie więc krążyły tam w handlu owe znaczki, dla swej piękności i rzadkości zwane „klasycznemi".

Dopiero wydania specjalne dla Erytrei, Libji, włoskiej Somali i poczt lewanckich zwróciły uwagę włoskich zbieraczy na zagranicę.

Punktem zwrotnym we filatelji włoskiej były wiekopomne wypadki 1918 r. i czas zawieszenia broni. Albowiem nowo nabyte prowincje, przepojone krwią tylu bohaterów jak Venezia Giulia i Venezia Tridentina, oraz obszar Fiumy, stały się bodźcem niemałym w kierunku narodowej działalności filatelistycznej. W dodatku aneksja Trjestu, uroczystości jubileuszowe ku czci Dantego, Mazziniego i Manzoniego, następnie wydania pamiątkowe wielkich zwycięstw z 1921 r. oraz faszystowskie, niemało przyczyniły się do popularyzacji zbierania.

Uwzględniając w końcu liczne wydania Fiumy, zwłaszcza miejscowe, puszczone w obieg po śmiałym czynie D'Annunzia, oraz nowości bez liku w krajach, powstałych na gruzach dawnej monarchji austrjacko-węgierskiej, w Austrji, Polsce, Niemczech i państwach nadbałtyckich — łatwo zrozumiemy żywe zainteresowanie się filatelją, szczególnie owemi znaczkami, które bądź co bądź stały się świadkami wielkiej epoki historycznej.

Znakomitą przysługę oddawał tu Włochom katalog Yverta, pisany w języku bardziej dla Włocha zrozumiałym, a obejmujący znaczki całego świata, gdy tymczasem, nieregularnie zresztą po wojnie wychodzący katalog Senfa uwzgl. tylko Europę, a przytem w czasie inflacji utrudniał nadzwyczaj orjentację w cenach rynkowych. Skutkiem tego Yvert jest dzisiaj wyłączną niemal podstawą dla zbieraczy i handlarzy włoskich.

Obecne wydania na „Święty rok", na pamiątkę św. Franciszka, oraz przygotowujące się wydanie dla propagandy kolonjalnej, z pewnością popchną znaczkarstwo na szersze tory i postawią naród włoski także w tej dziedzinie w rzędzie pierwszych państw europejskich.

Łącznie z rozwojem zbierania zauważyć można ożywiony ruch w prasie filatelistycznej i w towarzystwach, które obecnie mnożą się jak grzyby po deszczu, gromadząc coraz większą ilość filatelistów w swoich środowiskach.

Z czasopism oprócz znanego, najstarszego „Bolletino Filatelico", wychodzącego już 16-ty rok w Neapolu, wymienić jeszcze wypada powojenne wydawnictwa, jak „Corriere Filatelico" w Medjolanie i „Rivista Filatelica d'Italia" w Genui, które dzięki fachowej treści w wybornej oprawie znalazły wierne, rozszerzające się coraz bardziej koło czytelników. Najwytworniejszem, nadzwyczaj bogato ilustrowanem i świetnie redagowanem pismem jest „Filatelia", wydawane przez „Editrice Filatelica" w Turynie. Miesięcznik ten ukazuje się od dziesięciu lat jako organ włoskich stowarzyszeń filatelistycznych i zdobył należne poparcie i rozpowszechnienie.

Numer 8 „Il. Przeglądu Filatelistycznego ukaże się w początku września.

KĄCIK HUMORYSTYCZNY.

Nowobogacki - zbieracz znaczków przed rzadkim i b. drogim okazem: „Jacy ci ludzie dawniej byli bogaci, że tak drogich znaczków używali na listy".

N O W O Ś C I

BUŁGARJA. Dnia 1-go czerwca wydano ku uczczeniu pamięci pisarza Christo Boteff'a serję znaczków pamiątkowych składającą się z trzech znaczków: 1 lew oliwkowo-zielony, 2 lewy szaro-fioletowy i 4 lewy brunatno-lila. Znaczki te będą w obiegu prawdopodobnie do dnia 31 lipca.

CZECHOSŁOWACJA. Wydano trzy uzupełniające wartości wykonane na miedzi z widokiem zamku Karlstein: 1,20 Kor. fioletowy, 1,50 Kor. karminowy i 2,50 Kor niebieski. Prócz tego znaczek gazetowy 6 hal. cynobrowy nadrukowano nową wartościową 5 hal. w kolorze ciemno-niebieskim.

Dnia 1 czerwca nadrukowano część pozostałości wydania pamiątkowego 1923 r. napisem „VIII Slet vsesolkosky — Praha 1926" jako znaczki pamiątkowe tegorocznego zlotu sokołów w Pradze. Znaczki sprzedawano po cenie

podwójnej. Wartośsi są następujące: 50 hal. zielony, 100 hal. karminowy, 200 hal. niebieski i 300 hal. brunatny.

DANJA. W rysunku cyfrowym znaczków obiegowych wydano dwie wartości uzupełniające: 7 oere żółto-zielony i 12 oere fioletowy. Serję znaczków lotniczych uzupełniono znaczkiem 15 oere w kolorze fioletowym.

Znaczek dopłaty 25 oere fioletowy. — Znaczek wydania 1925 r. z nadrukiem „POSTFAERE" — 30 oere niebieski. —

ESTONJA. Znaczki dobroczynne z 1920 r. przedrukowano nowemi wartościami 5—6 mk. na 3$^1/_2$ mk. i 10—12 mk. na 7 mk.

FINLANDJA. Na papierze z nowym wodnym znakiem (sfastyką) wydano dalsze wartości: 40 penni zielony i 3 mk. niebieski i czarny.

FRANCJA. 40 c. czerwony typu Marjanny i 10 franków zielony i czerwony typu alegorji.

GRECJA. Z okazji setnej rocznicy oblężenia miasta Missolungi w roku 1826, wydano znaczek pamiątkowy 25 lepta lila, rysunek którego podajemy.

HISZAPNJA. Znaczek obiegowy 5 cent. wydano w kolorze karminowym.

HOLANDJA. Serję obiegową uzupełniono znaczkiem 5 guldenów w kolorze czarno-szarym.

LITWA. Ukazały się trzy wartości nowej serji znaczków lotniczych: 20 centu czerwony, 40 centu ultramaryna i pomarańczowy i 60 centu niebieski i szary.

MALTA. Dalsze dwie wartości serji obiegowej: 6 pensów czerwony i fioletowy, oraz 5 szvl. zielony i czarny.

MONAKO. Znaczek prowizoryczny 1,25 Fr. na 1 Fr. niebieskim. Znaczek 75 cent. w kolorze czerwonym. Nadto ukazał się znaczek definitywny 1,25 Fr. niebieski.

RUMUNJA. Znaczek 5 lei serji obiegowej ukazał się w nieco zmienionym rysunku (cyfra grubsza) i w kolorze trochę odmiennym — czerwonawo-brunatnym.

Z okazji 60-tej rocznicy urodzin króla Karola wydano serję znaczków z jego podobizną: 10 b. zielony, 25 b. pomarańczowy, 50 b. żółto-brunatny, 1 l. fioletowy, 2 l. ciemno-zielony, 3 l. karmin, 5 l. brunatny, 6 l. oliwkowy, 9 lei szary, 10 l. niebieski. Z ogólnej ilości 200.000 seryj, w celach spekulacji pozostawiono 2.000 seryj nieząbkowanych.

ROSJA. Na pamiątkę kongresu esperantystów wydano dwa znaczki 7 kop. zielony i karmin i 14 kop. zielony i lila.

SAN MARINO. Znaczki wydania 1921—22 przedrukowano nowemi wartościami: 75 na 80 c. niebieski, — 1 l. 20 c. na 90 c. brunatny,— 1 l. 25 c. na 90 c. brunatny, — 2 l. 50 c. na 80 c. niebieski.

WŁOCHY. Wydano znaczek dla poczty pneumatycznej 40 cent czerwony i znaczki opłaty 20 c. 1 l.-brunatny i 25 c. jasno-zielony.

KRAJE ZAMORSKIE.

CURACAO. Niektóre znaczki obiegowe wydano w zmienionych kolorach: 3 cent. zielony, 5 cent. fioletowy, 10 cent. czerwony, 15 cent. niebieski.

SURINAM. I tutaj zaszły zmiany kolorów: 3 cent. zielony, 5 cent. lila, 10 cent. czerwony i 15 cent. niebieski. Prócz tego wydano szereg znaczków nadrukowych : 3 na 5 cent. zielony, 10 na 12$^1/_2$ czerwony 15 na 12$^1/_2$ niebieski, 15 na 20 niebieski i znaczek dopłaty 12$^1/_2$ na 40 cent. lila i czarny.

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁN. Z okazji stulecia ogłoszenia niepodległości wydano znaczek 2 cent. karminowy, przedstawiający rysunek znanego dzwonu niepodległościowego.

KOLONJE FRANCUSKIE.

Algier. Znaczki opłaty definitywne: $^1/_2$ na 1 cent. oliwkowo-brunatny, 1 cent. oliwkowo-brunatny, 2 cent. brunatno-lila, 3 cent. pomarańczowy, 5 cent. zielony, 10 cent. lila, 15 cent. żółto-brunatny, 20 cent. zielony, 25 cent. zielony, 30 cent. niebieski, 35 cent. lila, 40 cent. oliwkowy, 45 cent. brunatno-lila. 50 c. niebieski, 60 c. jasno-zielony, 75 c. karmin, 80 c. pomarańczowy.

Znaczki dopłaty: 5 cent. niebieski, 10 cent. brunatny, 20 cent. oliwkowo-zielony, 25 cent. różowy, 30 cent. czerwony, 45 cent. zielony, 50 cent. lila, 1 Fr. lila na żółtym pap.

Znaczki „Recouvrements": 1 cent oliwkowy, 10 cent. lila, 30 cent. brunatny, 60 cent. czerwony.

Gwadelupa. Z naczek nadrukowy 1 fr. 05 na 2 fr. czerwony.

Oceanja Francuska. Znaczki nadrukowe: 3 Fr. na 5 fr. szary i niebieski, 10 Fr. na 5 fr. zielony i czarny.

Wydany niedawno znaczek 1 fr. niebieski, przedrukowano nową wartością 1 fr. 25 w kolorze czerwonym dla następujących kolonij francuskich: Dahomeja, Haute-Volta, Gabun, Guyana Fr., Gwineja Fr., Gwadelupa, Kamerun, Kongo Środkowe, Madagaskar, Martynika, Mauretanja, Niger, Nowa Kaledonja, Oubangui Chari, Oceanja, Reunion, St. Pierre et Miquelon, Senegal, Somalja, Sudan, Tchad, Togo, Wallis et Futuna, Wybrzeże Kości Słoniowej.

Tunis. Ukazały się znaczki opłaty 40 c. zielony i 75 c. ceglasty.

KAŻDY FILATELISTA POLSKI

POWINIEN POSIADAĆ

LUKSUSOWO WYKONANE

ALBUM DO ZNACZKÓW POCZTOWYCH WYDANYCH DLA ZIEM POLSKICH